

**Conferința Școlilor Doctorale
Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași**

**Cultură și creație.
Cercetarea doctorală ca act cultural...**

SECȚIUNEA MUZICĂ

**Aspirația culturală a muzicologiei contemporane.
O exigență sau o utopie?**

5-6 decembrie 2024

Comitetul științific:

Prof. univ. dr. **Laura Vasiliu**

Prof. univ. dr. **Carmen Chelaru**

Conf. univ. dr. **Loredana Iațeșen**

Echipa de organizare:

Prof. univ. dr. **Laura Vasiliu**

Conf. univ. dr. **Loredana Iațeșen**

Lector univ. dr. **Mihaela Balan**

Drd. **Maria-Isabela Nica**

Drd. **George Coman**

Conferința Școlilor Doctorale Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Cultură și creație. Cercetarea doctorală ca act cultural...

De ceva timp, se vorbește tot mai insistent despre o (nouă) criză a culturii, una generată în special fie de un dezinteres manifest al tinerelor generații pentru ceva ce ele asociază unor paradigme definitiv depășite, fie de redefiniri ale „culturii” ce fac din aceasta o chestiune mai degrabă legată de entertainment decât de seriozitatea unui proces profund de formare personală. În zonă artistică, o serie de întrebări revin astfel în atenție, comportând nuanțe noi: cât de mult (mai) depinde creația de cultura prealabilă a creatorului? În ce măsură reușim să identificăm un fundal cultural solid în spatele operelor de artă contemporane, fie ele provenind din sfera vizualului, a muzicii sau a artelor performative? Rămâne valabilă, în cazul artistului, exigența culturalității sau trebuie să acceptăm relaxarea până la disoluție a unui criteriu altădată esențial? Transferate în planul cercetării doctorale, astfel de întrebări își păstrează caracterul neliniștitor: reprezintă o cercetare doctorală din domeniul artistic (și) un act de cultură? Ce experiențe de tip cultural ar trebui să aibă, la modul ideal, un doctorand pe parcursul cercetării? Ce atitudini și ce activități de tip cultural ar trebui să promoveze conducătorii de doctorate în așa fel încât rezultatul colaborării lor cu doctoranzii să fie unul decis și în plan cultural? Există tensiuni, la nivelul unei comunități, între mediul academic și cel cultural, și, dacă da, cum ar putea fi descrise/ cuantificate/ atenuate aceste tensiuni?

SECȚIUNEA MUZICĂ

Aspirația culturală a muzicologiei contemporane. O exigență sau o utopie?

Conectarea cercetării muzicale cu direcțiile culturale afirmate în științele umaniste și tehnologia informației este o exigență a momentului. Niciând muzicologia, deschisă implicit către științele și artele surori, nu a pătruns atât de adânc în zona interdisciplinarității, interesul pentru zone conexe (istorie, politică, psihologie, industria culturală, tehnologie, literatură, arte), potențând accesul cultural al subiecților muzicale consacrate. În același timp, studiile culturale au atras atenția asupra importanței contextului, determinând reevaluarea factorilor sociali, politici, biografici, artistici care au stimulat sau descurajat exprimarea muzicală, a ambianței de idei în care a fost creată, interpretată sau receptată o creație.

Ne întrebăm dacă tinerii muzicieni sunt pregătiți pentru provocarea culturală a muzicologiei contemporane, în scopul integrării sale în zona de percepție a mediului intelectual, sau se mișcă mai firesc în aria unui profesionalism delimitat, de interes doar pentru breaslă. Totodată, dacă mișcarea centrifugă a cercetării muzicale, implicând transformări majore de viziune, conținut și vocabular, nu diluează excesiv substanța muzicologiei pentru o rezonanță culturală utopică.

Joi, 05 decembrie, 2024

10:00

LANSARE DE CARTE

WHAT and HOW do we research in the artistic field? Contents and methods, Editura Artes, Iași 2024
Artes. Revistă de muzicologie/Artes. Journal of Musicology, nr. 29-30, Editura Artes, Iași, 2024

Prezintă:

Prof. univ. dr. **Matei Bejenaru**, Director CSUD, Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Prof. univ. dr. **Laura Vasiliu**, Redactor șef, *Artes. Journal of Musicology*, Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Conf. univ. dr. **Diana-Beatrice Andron**, Director Editura Artes, Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

10:30

Potențialul germinativ al aluziilor și citatelor muzicale. Studii de caz din creația unor compozitori români

Keynote Speaker: Prof.univ. dr. Olguța Lupu
Universitatea Națională de Muzică București

**13:00-
15:00**

**MUZICOLOGIE ȘI COMUNICARE CULTURALĂ ÎN
CONTEMPORANEITATE**

Moderator: prof. univ. dr. Laura Vasiliu

Loredana Iațeșen
Conf. univ. dr.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Rezistența prin cultură a unui muzician în lagărul de
la Theresienstadt. Viktor Ullmann*

Gabriela Vlahopol
Conf. univ. dr.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Forma de fugă și muzica de jazz - Citări, actualizări și
reinterpretări*

Mihaela Gârlea

Conf. univ. dr.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Mustața lui Dalí între culoare, cuvânt, imagine, non-
fungible token și... sunet*

Cristina Eleonora Pascu

Cercetător dr.
Academia Națională de
Muzică „Gheorghe Dima”

*Relevanța biografiei muzicale în secolul XXI. Studiu
de caz: Ninuca Oșanu-Pop*

Ioan (Ionică) Pop

Conf. univ. dr.
Academia Națională de
Muzică „Gheorghe Dima”

*Impresii din România, de Ionică Pop, pentru cvartet
de coarde – un rondo al colindelor*

15:00

**FESTIVALUL MUZICII ROMÂNEȘTI, EDIȚIA
XXVI.
REFLECTARE MUZICOLOGICĂ**

**Moderatori: Lector univ. dr. Mihaela Balan,
Lector univ. dr. Florin Luchian**

Florin-Gheorghe Luchian

Lector univ. dr.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Provocările organizării de evenimente artistice de
mari dimensiuni. Reflecții asupra Festivalului Muzicii
Românești de la Iași*

Doina Grigore

Conf. univ. dr.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Logica narativă și subtilitatea reflecției sonore în
dramaturgia sonatelor pentru pian și vioară și a Suitei
„Impresii din copilărie” de George Enescu*

Ionela Butu

Conf. univ. dr.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Sintaxă și structuri pianistice în Sonata IV (Rapsodia
în 3 episoade per Pianoforte) op. 28 nr. 1 de Constantin
Silvestri*

Mihaela Balan Lector univ. dr.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași*Liviu Dănceanu – un clasic al muzicii postmoderne***Ligia Fărcășel**Cercetător dr.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași*Aspecte ale creației pentru pian interpretată în
ultimele ediții ale Festivalului Muzicii Românești***Mihaela Rusu**Asist. univ. dr.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași*Aspecte stilistice și semantice în Simfonia a III-a
„Ofrandă lui Brâncuși” de Viorel Munteanu***Diana Beatrice-Andron**Conf. univ. dr.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași*Liedul, un gen predilect ale femeilor compozitoare:
Carmen Petra Basacopol și Felicia Donceanu***LANSARE DE CARTE****Prof. univ. dr. GHEORGHE DUȚICĂ****18:00***Reflecții asupra cercetării doctorale*, Editura Muzicală,
2024*Morfologie și sintaxă muzicală*, Editura Muzicală, 2024**Moderator:**Prof. univ. dr. **Carmen Chelaru****Invitați:** Prof. univ. dr. **Laura Vasiliu**, Prof. univ. dr. **Luminița Duțică**,
Prof. univ. dr. **Petruța Măniuț-Coroiu**, Prof. univ. dr. **Cezara Petrescu****Participă:** Corul Universității Naționale de Arte „George Enescu” Iași**Dirijor:** Conf. univ. dr. **George Dumitriu**

Vineri, 6 decembrie, 2024

9.00-11.00

***PERSPECTIVE DE RECEPTARE A DIVERSITĂȚII MUZICALE
CONTEMPORANE***

Moderator: Conf. univ. dr. Loredana Iațșen

Cornelia Neli-Dodan
Lector univ. dr.
Universitatea din Craiova

*Relevanțe culturale și artistice în context spaniol
postbelic*

Aliona Paciurca
Muzicolog dr.
Opera Națională Română
Iași

*Contextul istoric și social al afirmării muzicii
românești în secolele XX-XXI*

Teodor Amarandei
Lector univ. dr.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Jazz-ul și sonoritățile digitale în era postmodernă.
Interferențe ale stilului Nu jazz în creația proprie*

Alexandru Suci
Lector univ. dr.,
Academia Națională de
Muzică „Gheorghe Dima”

*Interferențe conceptuale în evoluția genului liric.
Arrigo Boito prin opera Mefistofele în dialog cu
Richard Wagner și Gioachino Rossini*

**Eliza Paraschiva Irina
Solomon**
Asist. univ. dr.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Adrian Rațiu – liedul S-aștept? pe versuri de Tudor
Arghezi. Aspecte stilistico-interpretative*

11:30-12.30

Keynote Speaker: Prof.univ. dr. Leonard Dumitriu

Universitatea Națională Arte „George Enescu” Iași
Cazul Janáček

12.30-14.00 Pauză

14:00-16.00

**CERCETAREA DOCTORALĂ – VIRTUȚI ȘTIINȚIFICE ȘI
CULTURALE (I)**

Moderatori : Prof. univ. dr. Laura Vasiliu & drd. Maria-Isabela Nica

Irina Petronela Florian
Drd.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Primii pași ai muzicologiei în România. Critica
muzicală în ziarele și revistele ieșene din perioada
1840-1945*

Sorana-Mihaela Dascălu
Drd.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Popasuri în creația de lied a compozitorului Mihail
Jora*

George Coman
Drd.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

Noi perspective asupra creației wagneriene

Ștefana Amarii
Drd.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Poemul simfonic românesc din prima jumătate a
secolului XX. „Marsyas” de Alfonso Castaldi și
„Acteon” de Alfred Alessandrescu*

Oana Zamfir
Drd.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Feminismul – o fațetă a Noii Muzicologii. Studiu de
caz: „Concertul pentru clarinet și orchestră” de
Mihaela Vosgianian*

16:30-19.00

**CERCETAREA DOCTORALĂ – VIRTUȚI ȘTIINȚIFICE ȘI
CULTURALE (II)**

Moderatori: Prof. univ. dr. Cezara Petrescu & drd. George Coman

Viviana Farcaș

Drd.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Olivier Messiaen: credința religioasă și expresia
sonoră „Vingt Regards sur l'Enfant-Jésus”*

Maria-Isabela Nica

Drd.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Între globalizare și identitate: polistilism și World
Music în Postmodernism*

Sonia Eva Ilincăi

Drd.,
Academia Națională de
Muzică „Gheorghe Dima”

*Evoluția cronologică a scriiturii pentru soprana
mozartiană*

Gabriel Bîrjovanu

Drd.,
Universitatea Națională de
Arte „George Enescu” Iași

*Valențe stilistice în interpretarea duetului de dragoste
în opereta clasică*

Andrei Tase

Drd.,
Universitatea de Vest
Timișoara

Bohemian Rhapsody- aspecte interdisciplinare

Joi, 05 Decembrie 2024

Potențialul germinativ al aluziilor și citatelor muzicale. Studii de caz din creația unor compozitori români

Keynote Speaker - Prof. univ. dr. **Olguța Lupu**
Universitatea Națională de Muzică București

Abstract

În marele atlas al muzicii, compozitorii încearcă să își configureze un teritoriu cât mai personal, cu un relief cât mai distinct. Dar particularitatea teritoriilor muzicale este absența unor granițe ferme. Universul muzical este elastic, permeabil și într-o continuă expansiune. Între diversele teritorii muzicale există vaste rețele de conexiuni. Teritoriul fiecărui compozitor este irigat de izvoare transformate uneori în râuri sau fluvii care provin din alte teritorii – unele mai apropiate, altele – mai îndepărtate în timp sau spațiu. Există un permanent schimb de idei, concepte, povești și personaje, stileme și sintagme, muzicale și extramuzicale, deopotrivă. Pentru că elementele care alimentează teritoriile muzicale nu provin doar din domeniul muzical, ci din toate celelalte domenii – artistic, științific, social, istoric etc., singura particularitate fiind faptul că sunt convertite în sunet.

Încă din cele mai vechi timpuri, muzica preexistentă a reprezentat un strat germinativ care a generat noi entități muzicale. Așa cum inspirat sintetizează compozitorul Dan Dediu, „muzica naște muzică”. În cazul particular al utilizării unor aluzii sau citate muzicale, ansamblul de conotații asociate acestora are potențialul de a crea un spațiu de interferență ce poate amplifica reverberațiile semantice ale noii lucrări. Uneori, amprente muzicale din alte spații sau timpuri sunt așezate în vitrină, la vedere. Alteori, sunt deliberat ascunse, transformate în energii subterane, asemenea unor rizomi nevăzuți ce hrănesc organismul muzical din interior. Studiile de caz selectate din creația unor compozitori români reprezintă câteva ipostaze ale acestui fascinant și fertil dialog dintre trecut și prezent.

Olguța Lupu a studiat pianul, apoi a absolvit compoziția la Conservatorul bucureștean, la clasa lui Tiberiu Olah. Este doctor în muzicologie și membru al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România. Muzica secolului XX și îndeosebi creația compozitorilor români constituie preocuparea sa centrală. A participat la numeroase simpozioane naționale și internaționale, a publicat peste 60 de studii și a realizat emisiuni radiofonice. A scris mai multe volume în domeniul muzicologiei și teoriei muzicii. A coordonat, în calitate de editor, o serie de cărți dedicate unor personalități de marcă ale muzicii românești (Paul Constantinescu, Constantin Silvestri, Tiberiu Olah, Ștefan Niculescu, Anatol Vieru, Aurel Stroe, Pascal Bentoiu, Liviu Glodeanu, Corneliu Dan Georgescu, Dan Dediu etc.). A fost distinsă cu premiul UCMR

pentru lucrare camerală (2016) și cu premiul revistei *Muzica* pentru studiu muzicologic (2018, 2022). În prezent este coordonator al secției de Muzicologie a UCMR, profesor de teoria muzicii și decan al Facultății de Compoziție, Muzicologie și Pedagogie muzicală din cadrul Universității Naționale de Muzică din București.

Rezistența prin cultură a unui muzician în lagărul de la Theresienstadt. Viktor Ullmann

Conf. univ. dr. **Loredana Iașeșen**
Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Personalitate învăluită în mister timp de trei decenii de la tragedia morții prin exterminare la Auschwitz în 1944, compozitorul, dirijorul și criticul Viktor Ullmann, evreu de origine (născut la Teschen, Silezia), discipol al lui Arnold *Schönberg*, integrat unei culturi de sinteză (poloneză, cehă, germană, austriacă) prin formarea general-muzicală, prin devenirea creatoare (influențe ale compozitorilor Gustav Mahler, Alexander von Zemlinsky, Alban Berg), rămâne în conștiința posterității prea puțin cunoscut. De la descoperirea în 1975 a operei vizionare *Der Kaiser von Atlantis oder Die Tod-Verweigerung* până astăzi, deși exegeza a scos la iveală partituri integrale sau fragmente, manuscrise ale unor opusuri în diferite genuri, totuși, există încă suficiente rețineri în a fi abordat interpretativ. Credem că ar fi provocatoare, mai ales apropierea de lucrările finalizate în perioada 1942-1944, când muzicianul a fost deținut în lagărul de Theresienstadt. Pornind de la faptul că anul acesta se împlinesc 80 de ani de la trecerea lui în neființă, în studiul de față ne propunem o evocare a personalității lui Viktor Ullmann, încercând să evidențiem ideea că deschiderea lui către asimilarea în plan creator a unor concepte filosofice și literare ale timpului, a constituit un imbold în realizarea unor lucrări valoroase, mai mult, o formă de rezistență, de supraviețuire, în contextul terifiant al etapei componistice de la Theresienstadt.

Loredana Iașeșen, muzicolog, (n. 16.04.1978, Suceava), absolventă a Facultății de Compoziție, Muzicologie, Pedagogie Muzicală și Teatru – Universitatea de Arte „George Enescu” Iași (1997-2002), specializarea Muzicologie, finalizează studiile de licență cu tema „*Salomeea*” de *Richard Strauss în contextul operei de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX*, sub îndrumarea prof. univ. dr. Laura Vasiliu. A urmat un masterat specializat pe *Gândirea muzicală a secolului XX. Sinteze și perspective* (2002-2003). A obținut titlul de Doctor în muzică la Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași (2008) cu teza *Opera expresionistă – conducător științific prof. univ. dr. Viorel Munteanu*. A susținut conferințe și a publicat studii în diferite volume naționale și internaționale: *Music as a Dramaturgical Component of The Opera Elektra by Richard Strauss*, *Recent Advances Acoustics & Music*, *Proceedings of the 11th WSEAS International Conference on ACOUSTICS & MUSIC: THEORY & APPLICATIONS*, AMTA'

10, „G. Enescu” University, Iași, România, June 13-15, 2010; *Analytical Remarks on Harmony in Salome Opera by Richard Strauss*, (Latest Advances in Acoustics and Music / Proceedings of the 13 WSEAS International Conference on Acoustics and Music: Theory and Applications, AMTA'12), 2012; *Women composers in Iași. Mansi Barberis and Elise Popovici Goia*, Musical Romania and the Neighbouring Cultures Traditions-Influences-Identities Proceedings of the International Musicological Conference, July 4-7, 2013, Iași, Romania, Peter Lang, 2014; *New visions in the research of music history*, International Multidisciplinary Scientific Conferences on Social Sciences and Arts 3-9 septembrie, Bulgaria, 2014; *Issues related to gewish origin in the dilemmatic reception of Felix Mendelssohn Music*, Conference Proceedings, 3 RD International Multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences and Arts, SGEM 2016, Book 4, Arts, Performing Arts, Architecture and Design, vol III, ISI Web of Science, 2016, *Meanings of the Postromanticism Concept in the Context of the Universal and National Creation of the First Decades of the 20th Century*, Bulletin of the Transilvania University of Brașov, Proceedings of the 6 th International Conference The Science of Music – Excellence in Performance, november, 22-24 november, Brașov, Romania, vol. 9 (58), Series VIII, No 2-2016, published by Transilvania University Press, Brașov, Romania; *Modern Reception of the Musician Francis Poulenc*, International Multidisciplinary Scientific Conferences on Social Sciences and Arts 3-9 septembrie, Bulgaria, 2018. A colaborat la volumul *Muzicologia și Jurnalismul. Muzica clasică în media românească de după 1989*, coordonator – prof. univ. dr. Laura Vasiliu, Editura Artes, 2007, capitolul *Critica muzicală românească postdecembristă*. Membră în colectivul editorial al volumului *Musical Romania and the Neighbouring Cultures Traditions-Influences-Identities*, Proceedings of the International Musicological Conference, July 4-7, 2013, Iași, Romania. Este membră în echipa proiectului Festivalului Muzicii Românești, edițiile 2012, 2014, 2016, 2018, 2021, 2022, 2023. A publicat volumele *Opera expresionistă în limba germană*, Editura Artes, Iași, 2015 și *Muzica modernă. Stil-Gen-Limbaj*, Editura Artes, Iași, 2015. În prezent este conferențiar universitar doctor la Facultatea de Interpretare, Compoziție și Studii Muzicale Teoretice, din cadrul Universității Naționale de Arte „George Enescu”, Iași.

Forma de fugă și muzica de jazz - Citări, actualizări și reinterpretări

Conf. univ. dr. **Gabriela Vlahopol**

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

„Contrapunctul a reprezentat dintotdeauna un pretext al aluziei, recompunerii și inovării” (Sterrs, 2013). Conexiunea istorică a contrapunctului cu genurile improvizatorice (toccata, fantezia), potențialul său armonic și deschiderea sa către cromatism a creat precedentul unor infiltrații neașteptate, dar plauzibile în contextul polistilismului ce definește a doua jumătate a secolului XX și, se pare, contemporaneitatea. Astfel, componenta de inovare a principiului de scriitură este conectată nu doar cu discursurile îndrăznețe ale avangardei, de la cele modale la cele atonale sau experimentale, ci și cu stiluri muzicale aparent incompatibile cu tehnica contrapunctică: tango, jazz, *world music*.

În urma analizei fenomenului incorporării contrapunctului în lucrările muzicienilor de jazz de după anii 1960, pot fi conturate două direcții principale. Prima modalitate era cea orientată către Baroc (ce nu include prelucrările jazzistice ale partiturilor bachiene), iar a doua manieră este mai liberă, mai puțin barocă, folosind vocabularul de jazz și abordând intervalica și structurile acordice specifice stilului dintr-o perspectivă mai contemporană, în special în ceea ce privește tratarea disonanțelor.

Studiul de față își propune o sintetizare a celor mai importante modalități de accesare a formei de fugă ca manifestare plenară a polifoniei contrapunctice de către compozitorii de jazz și cei de fuziune (academic / jazz), pe trei direcții principale: prin utilizarea structurii, prin preluarea exclusivă a procedurii polifonice specific (imitația temei la mai multe voci succesiv) sau combinația celor două ipostaze.

Gabriela Vlahopol este absolventă a Universității Naționale de Arte „George Enescu” Iași, Facultatea de *Compoziție, Muzicologie, Pedagogie muzicală și Teatru*, secția *Pedagogie Muzicală*, specializarea secundară - Pian, promoția 2001. A urmat studiile masterale în cadrul aceleiași instituții (încheiate în anul 2002) și ulterior programul doctoral sub conducerea științifică a prof. univ. dr. Gheorghe Firca. În anul 2004 și-a început activitatea didactică ca asistent colaborator la disciplinele *Teorie și solfegii* și *Contrapunct* și ulterior la *Forme și analize muzicale*. În prezent este conferențiar universitar în cadrul Facultății de Interpretare, Compoziție și Studii Muzicale Teoretice la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași. Principala direcție de specializare și aprofundare științifică o reprezintă domeniul polifoniei moderne, cu o centrare pe studiul formei de fugă în creația secolului XX. Unul dintre primele rezultate ale cercetării s-a materializat în lucrarea de doctorat *Evoluția genului și formei de fugă în creația muzicală a secolului XX*, publicată ulterior în două volume distincte: *Genul și forma de fugă în creația muzicală a secolului XX* (Iași, Editura Artes, 2019) și *Forma de fugă și provocările modernității* (Iași, Editura Artes /București, Editura Muzicală 2023). Încă din perioada studiilor postuniversitare, activitatea de cercetare a inclus nu doar sondarea tuturor ramificațiilor tematicii, ci și popularizarea acesteia în cadrul manifestărilor de specialitate, prin conferințe și comunicări, urmate de publicarea studiilor în reviste de prestigiu cu vizibilitate extinsă, indexate în importante baze de date internaționale.

Mustața lui Dalí între culoare, cuvânt, imagine, non-fungible token și... sunet

Conf. univ. dr. **Mihaela Gârlea**
Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Pornind de la pictoromanul „Mustața lui Dalí și alte culori” apărut la Editura Polirom în anul 2020, articolul *Mustața lui Dalí între culoare, cuvânt, imagine, non-fungible token și... sunet* propune o reevaluare a conceptului de cercetare muzicologică din perspectivă interdisciplinară contemporană, ca act autentic de cultură. Cele 16 tablouri imaginate de artistul plastic Felix Aftene, potrivite perfect în tot atâtea capitole de reală anvergură literară scrise de Lucian Dan Teodorovici, parcurg un traseu cu accente de metamorfozare, cu opriri generatoare de noi semnificații și sensuri (artist video Andrei Cozlac, consultant Blockchain Gabi Dumitru), având ca destinație finală scena de concert în suita orchestrală compusă de tânărul muzician Paul Pintilie și prezentată în premieră la Classix Festival în anul 2023 pe scena Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași în interpretarea Orchestrei Naționale de Tineret a Moldovei și a Orchestrei de cameră „Sonos Alumni” a universității de arte ieșene. Articolul este conceput pe linii/arte paralele, dar continuu legate între ele de un fir roșu: Mustața lui Dalí, univers suprarealist în care stă perfect încastrat dualismul convențional-neconvențional.

Mihaela Gârlea este solistă de jazz, muzică ușoară și alte genuri muzicale. Este absolventă a Facultății de Interpretare Muzicală, specializarea Interpretare Canto, a Facultății de Textile a Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași, dar și a cursurilor de Master, specializarea Muzicologie. De asemenea, a absolvit și studiile postuniversitare de Didactician în Arta vocală. Este lector universitar doctor la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași unde predă Canto – jazz și Muzică ușoară, precum și Didactica Artei vocale. Timp de opt ani a fost profesor la Facultatea de Teatru. A jucat la Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași pe durata a două stagioni în rolul Corifeului din piesa „Ana”, a cărei muzică a compus-o împreună cu soțul ei, muzicianul Cristian Gârlea, cântând live în fiecare reprezentație. A susținut sute de concerte și recitaluri. Preocuparea pentru muzica vocală s-a concretizat și în genul religios, Mihaela Gârlea având lansate două albume cu muzică religioasă. Mihaela Gârlea a scris numeroase articole de specialitate în publicații cotate național și internațional, a apărut cu lucrări și în reviste prestigioase, precum „Actualitatea muzicală”, „Muzica” sau „Metropolis”, a publicat cărți de specialitate (de ex. *Curs de Inițiere vocală-canto*, Editura Artes, 2013, *Vocea în jazzul românesc*, Editura Artes, 2016, *Vocalitatea în jazzul clasic*, Editura Artes, 2017), iar în ultimii ani au apărut primele trei volume ale cărții *Iași, Cetate culturală. Oamenii, gânduri, fapte*, Editura Sedcom Libris și Editura Studis. De-a lungul anilor a editat materiale didactice audio-video, precum și cărți destinate copiilor (*Povestea Literelor*, Editura Sedcom Libris, 2008, *Când copilul din noi...*, Editura PIM, 2013). Ca solist, profesor sau compozitor și textier a obținut numeroase premii la concursuri muzicale, de teatru sau de carte (Premiul *Confirmarea anului* pentru formația de jazz

Gârlea cvintet la Gala premiilor de jazz pe 2013, premiu oferit de Fundația Muzza și Institutul Cultural Român, Premiul *Actualitatea Muzicală* pentru activitatea ca solist de jazz, Diploma de excelență în cadrul EUROINVENT pentru *Manualul de inițiere vocală-canto*, Diploma de excelență și Medalia de bronz pentru *Vocalitatea în jazzul clasic și Vocea în jazzul românesc*, Premiul pentru regie etc.). Apare în emisiuni muzicale încă din anii '90. Este adesea membru în jurii de specialitate. A fost realizatoare de emisiuni pentru copii la toate televiziunile locale, precum și Director de programe la Iași tv Life. Are propria revistă de educație și cultură, Revista MIGALO.

Relevanța biografiei muzicale în secolul XXI: Studiu de caz - Ninuca Oșanu-Pop

Cercetător științific dr. **Cristina Eleonora Pascu**
Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca

Abstract

Biografia a fost întotdeauna un gen marcat de controverse, situându-se la intersecția dintre literatură și istorie, fiind revendicată de ambele domenii. De-a lungul timpului, biografia a parcurs diverse etape, de la hagiografie, retorici de gloriificare și subiectivism specifice Romantismului, la o abordare mai echilibrată, apropiindu-se treptat de un discurs al verosimilității (Eugen Simion) în secolul XX.

Cercetarea mea despre viața și cariera pianistei Ninuca Oșanu-Pop oferă o perspectivă multidimensională asupra rolului muzicienilor și relevanței biografiei în înțelegerea fenomenului interpretativ în secolul XXI.

Ninuca Oșanu-Pop (1941-) a fost o personalitate marcantă a pianisticii românești, dedicând 50 de ani educației la Academia de Muzică din Cluj (1962-2012) și fiind martora numeroaselor transformări politice, sociale și culturale. A colaborat cu compozitori importanți, cum ar fi André Jolivet, Sigismund Toduță, Cornel Țăranu, a realizat zeci de prime audiții și a promovat activ muzica contemporană. În calitate de membră a prestigiosului Ansamblu de Muzică Contemporană “Ars Nova”, condus de regretatul compozitor Cornel Țăranu, a contribuit la dezvoltarea unui spațiu de colaborare între interpreți și compozitori, participând totodată la înmugurirea și înflorirea unei școli pianistice clujene recunoscute pentru deschiderea către repertoriul modern. În contextul diversității copleșitoare de direcții interdisciplinare și multidisciplinare care definesc cercetarea contemporană, biografia ocupă un rol unic și necesar: acela de a ancora explorările teoretice în realitățile umane, oferind o perspectivă personală asupra istoriei și culturii. Într-un peisaj în care cunoașterea devine din ce în ce mai fragmentată și specializată, biografia servește ca un fir unificator, conectând trecutul cu prezentul și oferind cercetătorilor un punct de referință uman, direct și profund în înțelegerea identității culturale. Biografia Ninucăi Oșanu-Pop, pe

care am realizat-o prin dialog direct cu aceasta pe parcursul ultimilor 2 ani și care urmează a fi publicată, aduce o doză de autenticitate în relatările despre contribuțiile sale în interpretare, colaborarea cu compozitorii contemporani și rolul său în educația muzicală. Această abordare nu doar că subliniază rolul biografiei ca “gardian al memoriei culturale”, ci și valoarea sa ca instrument muzicologic esențial, oferind o perspectivă vie și personală asupra identității culturale.

Cristina Eleonora Pascu (n. 24 august, Cluj-Napoca) este muzicolog, cercetător științific gr. 3 și purtător de cuvânt al Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca. Licențiată în specializările Psihologie (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), Muzicologie și Pian (Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca), a absolvit programul de masterat în Sinteze muzicologice la aceeași instituție. În anul 2020, a obținut titlul de doctor în muzică, cu calificativul „Summa cum laudae” (coord: prof. univ. dr. Adrian Pop). În anul 2021 a publicat volumul “La pian cu Alfred Cortot. Artiști clujeni la École Normale de Musique”, Editura MediaMusica. De-a lungul timpului a desfășurat stagii de cercetare la Universitatea Cambridge, Hochschule für Musik Freiburg; este laureată a două burse prestigioase: „Lucian Blaga” oferită de Institutul Cultural Român, în 2017, și „Atlas” oferită de Guvernul Francez în 2022, în cadrul cărora a desfășurat stagii de cercetare în bibliotecile și arhivele din Paris. În calitate de promotor al evenimentelor artistice, s-a dezvoltat profesional în cadrul mobilităților de formare Erasmus la Conservatoarele din Malmö, Veneția, Tallinn, Antwerp, Vilnius și la Institutul Cultural Român din Viena. Ca muzicolog a susținut prelegeri și a participat la conferințe naționale și internaționale (Cluj-Napoca, Piatra-Neamț, Iași, Brașov, Viena, Lucca, Budapesta, Cambridge, Veneția, Helsinki, Gdansk, Vilnius). În prelungirea preocupărilor doctorale, este organizatoarea și promotoarea unor evenimente ce pun în lumină filiația franceză a școlii pianistice românești, în colaborare cu interpreții din Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj. Totodată, este inițiatoarea unui prolific parteneriat între Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” și Academia Română, în cadrul căruia se organizează diverse evenimente cultural-artistice și editoriale cu relevanță muzicală și istorică. Cristina Pascu este jurnalist cultural, a moderat pe parcursul a trei ani emisiunea „Clujul Cultural” la postul de televiziune Alpha-Prima TV; este membră a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, semnatară a numeroase articole, interviuri, cronici și avacronici publicate în diverse reviste culturale. Timp de 4 ani a semnat rubrica de cronică muzicală a revistei Steaua (2014 -2018); a participat în calitate de jurnalist acreditat la Festivalul Internațional „George Enescu”. Totodată este membră a Uniunii Criticilor Muzicali din România, precum și a International Musicological Society.

„Impresii din România” de Ionică Pop, pentru cvartet de coarde – un rondo al colindelor

Conf. univ. dr. **Ioan (Ionică) Pop**
Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca

Abstract

Prezenta comunicare își propune o analiză structurală și estetică asupra lucrării proprii *Impresii din România*, pentru cvartet de coarde, comisionată de Marian Tănău, președintele American Romanian Festival, pentru un concert care a avut loc la Detroit pe 13 octombrie 2024. Lucrarea, ce poate fi privită și ca o radiografie a satului și identității românești arhaice, are ca punct de plecare, precum o idee generatoare, care revine periodic, trimițându-ne cu gândul la ideea de rondo, colinda *Trei păcurărei*, o colindă din Transilvania, ce ilustrează sufletul nobil al poporului român și atitudinea acestuia în fața morții.

Alături de această colindă, mai apar și prelucrări a încă două colinde, *Joi de dimineață*, colinda tânărului care merge la vânat și *Coborât-o coborât*, (colindă pe care am avut șansa să o culeg din județul Hunedoara alături de Ioan Bocșa, prin anii '95) care vorbește despre nașterea lui Isus. De asemenea, mai apar, pe parcursul lucrării, *en passant*, debutul *Odeii bucuriei*, de Beethoven, *Marry had a little lamb*, și melodia unei cunoscute melodii de Ceardaș maghiar: *Az a szép, az a szép*. La acestea se mai adaugă și melogramele lui Marian și al soției sale Jennifer, (aceasta din urmă în recurență), întregind astfel, o atmosferă de Crăciun arhaic românesc, îmbinat cu elemente moderne.

Muzica este în mare parte scrisă într-un stil tradițional, cu ecouri de muzică modală, dar există și inserții de muzică romantică puțin cromatizată precum și elemente de muzică modernă, respectiv clustere, flagiolete, intonații *sul ponticello*, într-un spațiu atemporal unde teluricul se împletește cu cosmicul și arhaicul cu modernul.

Ioan (Ionică) Pop s-a născut în Sîngeorz-Băi, a studiat oboiul și pianul la Liceul de Muzică din Cluj-Napoca (1977-1985), apoi a continuat cu studiile superioare de compoziție la Conservatorul „Gheorghe Dima” tot din Cluj (1986-1991), sub îndrumarea profesorului Cornel Țăranu. Ulterior, acesta a devenit coordonatorul tezei sale de doctorat – *Tendențe și structuri în muzica actuală* –, prin care și-a obținut titlul de Doctor în Muzică, în iunie 2004. În anul 2006, Ioan Pop a absolvit un nou ciclu de studii, ca regizor de teatru muzical la Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca, iar în 2009 a absolvit un curs modular de orgă la clasa profesorului Erik Turk. Susține concerte de pian și orgă atât în țară, cât și în străinătate. În prezent, Ioan Pop este profesor asociat la Departamentul de Muzicologie al Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima”, în cadrul Secției de Teorie, Solfegiu și Dicteu,. Lucrările sale au fost interpretate în cadrul unor festivaluri prestigioase precum „Toamna Muzicală Clujeană”, „Cluj Modern” și Festivalul Internațional „George Enescu”, la Muzeul „George Enescu” din București și în Olanda, Germania, Italia, Danemarca, Franța, Israel, SUA. În ultimii ani, a organizat Festivalul și Simpozionul „Aurel Stroe” din Bușteni, România. Ioan Pop este interesat de investigarea

convergenței dintre compoziție și regie în teatrul instrumental, precum și de modalități originale de a compune pentru voce folosind propriile poezii ca versuri. Din 2008, el conduce ansamblul de muzică contemporană **Impact XXI**, care include soprană, trombon, pian și percuție.

Provocările organizării de evenimente artistice de mari dimensiuni. Reflecții asupra Festivalului Muzicii Românești de la Iași

Lector univ. dr. **Florin-Gheorghe Luchian**
Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Lucrarea se concentrează pe specificul evenimentelor de mari dimensiuni de tipul festivalurilor de muzică, cu precădere cele dedicate muzicii academice contemporane din România. Din punct de vedere al managementului artistic lucrarea arată contextele diverse în care se desfășoară aceste festivaluri și condițiile economice la care trebuie să se adapteze organizatorii. De la faza de planificare până la cea de implementare adesea se produc multe schimbări, mai mult sau mai puțin favorabile integrității și imaginii festivalului. O privire mai apropiată este realizată asupra Festivalului Muzicii Românești de la Iași, un festival concentrat de muzica românească de factură academică. Datele empirice din organizarea a acestui festival arată că rezultatele așteptate pot fi influențate de schimbările neprevăzute ce pot apărea pe parcursul procesului de management al evenimentului. Lucrarea subliniază în final o serie de sugestii și măsuri strategice privind conduita factorilor de interes și a organizatorilor pentru o mai bună desfășurare a unor astfel de evenimente.

Florin-Gheorghe Luchian este dublu licențiat al Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași, specializările Muzică și Dirijat orchestră și absolvent al studiilor de Master în Muzicologie și Dirijat orchestră din cadrul aceleiași universități. În paralel cu bogata activitate interpretativă în calitate de artist liric în cadrul Filarmonicii „Moldova” din Iași, începută în anul 2000, a urmat și o serie de studii și specializări în domeniul managementului artistic, atât în țară cât și în străinătate. Începând cu anul 2007 a desfășurat o intensă activitate de organizare de evenimente și proiecte artistice în cadrul Universității Naționale de Arte „George Enescu” și al Filarmonicii „Moldova” din Iași, dar și în proiecte independente. A urmat studiile doctorale în cotutelă, domeniile Muzică și Management, obținând în anul 2014 titlul de Doctor cu lucrarea *Festivalul Muzicii Românești, Iași 1973-2012. Evoluția și managementul creației muzicale naționale*. Începând cu anul 2015 ocupă poziția de lector în cadrul Facultății de Interpretare, Compoziție și Studii Muzicale Teoretice a Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași la disciplina Management muzical.

Logica narativă și subtilitatea reflecției sonore în dramaturgia Sonatelor pentru pian și vioară și a Suitei „Impresii din copilărie” de George Enescu

Conf. univ. dr. **Doina Grigore**
Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Personalitate impresionantă, extrem de complexă, George Enescu atestă prin întreaga sa operă, capacitatea uluitoare de metamorfoză a limbajului componistic. Asemenea întregii sale creații, lucrările pentru pian și vioară demonstrează neîncetatul proces de cizelare, de stilizare a ideilor în continuă prefacere, demonstrând o evoluție cu totul singulară în contextul istoriei componistice moderne.

Urmărind calea dezvoltării stilistice, de la *Sonata nr. 1 în Re major, op.2* (1897), până la *Impresiile op.28* (1941), remarcăm odată cu ivirea *Sonatei a III-a “în caracter popular românesc”, op.25*, în anul 1926, detașarea față de influențele precedente. Acest opus singular în contextul operei enesciene, marchează un nivel cu totul inedit de expunere expresivă și tehnică. Chiar dacă în *Sonata Torso* (1911) există structuri ce prefigurează caracteristicile rapsodice și tonale evocate în *Sonata a III-a*, iar suitea *Impresii din copilărie* preia în mod subtil reflexia profundă, narativă, evocată în *Opus 25*, se pot lesne desluși marile diferențe ce apar la nivelul organic, armonic. În timp ce *Sonata a II-a* și *Torso* sunt străbătute de un diatonism robust, îmbogățit cromatic, trimițând către sonoritatea vest-europeană, *Sonata a III-a* și *Impresiile* abundă în texturi cromatizate excesiv. Configurațiile ritmice și metrul complex, armonia ce are la bază utilizarea structurilor mărite și a microtoniilor, particularitățile agogice axate pe *rubato*, improvizația, tonul, timbrurile evocate și, nu în ultimul rând, încărcătura dramatică și emoțională, vor genera culoarea locală, caracterul popular, autentic românesc.

Doina Grigore a absolvit Conservatorul de Arte *George Enescu*, Iași, Facultatea de Muzică, specializarea Pian, la clasa conf. univ. dr. Mihaela Constantin. A câștigat numeroase premii și distincții, afirmându-se în competiții naționale și internaționale. A urmat cursuri de măiestrie pianistică, de muzică de cameră și acompaniament, sub îndrumarea lui Edit Fischer, Jorge Pepi-Alos, Sebastian Benda, Josep Colom, Hans Leygraf, Attila Nemethy, Michael Davidson, Lory Walfisch, Angeline Pondepeyre. A susținut recitaluri și concerte în Iași, București, Cluj, Piatra Neamț, Bacău, Suceava, Ploiești, Râmnicu Vâlcea, dar și în Germania, Elveția, Italia, Franța, Belgia, Ungaria, Republica Moldova. A colaborat cu muzicieni remarcabili: Ion Baciuc, Dorin Frandescu, Sherban Lupu, Valentin Șerban, Mihaela Grăjdeanu, Adriana Porțeanu, Elena Ovănescu, Sebastian Vîrtosu. În anul 2006 obține titlul de Doctor în Muzică, cu teza intitulată *Sonata pentru pian în tradiția muzicală europeană*. În 2008 publică volumul *Fuga. Ipostaze în creația pentru pian*. Activează în cadrul Universității Naționale de Arte *George Enescu*, Iași, România, departamentul Instrumente de Coarde/ Pian, având gradul de conferențiar universitar.

Sintaxă și structuri pianistice
în Sonata IV (*Rapsodia în 3 episozi per Pianoforte*) op. 28 nr. 1
de Constantin Silvestri

Conf. univ. dr. **Ionela Butu**

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Lucrare silvestriană valoroasă, *Sonata IV - Rapsodia în 3 episozi per Pianoforte* op. 28 nr. 1 reprezintă ultima creație pentru pian a compozitorului. Până în prezent, opusul nu a făcut obiectul analizei muzicologice sau interpretative. Aducerea sa în atenție constituie un omagiu adresat compozitorului, sugerând implicit realizarea unor noi cercetări în arii muzicale conexe.

Analiza sintetic-structurală a *Rapsodiei în 3 episozi per Pianoforte* intenționează propunerea unui model de procesare a textului în cheie specific interpretativă, vizând rezultatul artistic sustenabil. Pornind de la identificarea nucleelor tematice și a metamorfozelor lor evolutive, axele argumentative valorizează pianistica abordabilă, facil integrabilă pattern-urilor mental-instrumentale. De asemenea, sugerează scheme avansate de asimilare mnemică, întemeiate pe cunoașterea aprofundată a particularităților sintaxei silvestriene. În esență, teoretizările realizate pe multiple coordonate sintactice identificabile în spațiul scriiturii pianistice a compozitorului sunt investite cu rol de premise ale edificării variantelor interpretative nuanțate, decriptând sensurile organizării particulare a semnelor muzicale și a sensurilor expresive pe care le denotă. Considerăm, în cazul opusurilor lui Constantin Silvestri - al cărui limbaj modern îmbină într-un liant admirabil structuralitatea gândirii muzicale cu topografia pianistică și tehnica asociată -, că actul interpretativ convingător este posibil doar în urma elucidării aspectelor complexe de natură teoretică implicate în text. De aici tenta predominant aplicată a considerațiilor realizate pe parcursul prezentului studiu. Sperăm ca aspectele relevate să confere opusului un status atractiv în aria repertoriului pianistic solo românesc și universal.

Ionela Butu este un muzician de formație profesională complexă. A absolvit Facultatea de Interpretare muzicală, secția pian, la Universitatea de Arte *George Enescu* și Facultatea de Filosofie din cadrul Universității *Alexandru Ioan Cuza* Iași. Studiile doctorale, finalizate în anul 2007, au fost urmate de studii post-doctorale la Universitatea Națională de Muzică București. Își datorează formarea profesională masterclass-urilor la care a participat constant, masterclass-uri susținute de profesorii Klaus Schilde, Gabriel Amiraș, Bernd Zack (Germania), Dimitri Bashkirov, Arkadi Sevidov, Tatiana Pikaizena (Rusia), Lory Wallfisch (S.U.A.), Liana Șerbescu (Olanda), Ulrich Koella (Elveția). Ca interpretă, deține o bogată experiență în acompaniamentul cameral, îndeosebi în genul de lied, colaborând cu artiști de prestigiu ai instituțiilor de cultură din România și din străinătate, alături de care a susținut numeroase recitaluri cu un variat repertoriu stilistic. În ultimii ani, a abordat cu predilecție lucrări din repertoriul pianistic solo aparținând

creației muzicale românești. De-a lungul timpului a realizat numeroase înregistrări și emisiuni radio. Activitatea sa editorială cuprinde volume de teoria interpretării, antologii și îngrijire ediții; de asemenea, publicare de studii teoretice indexate în baze de date internaționale. În calitate de cadru didactic s-a implicat în mobilități de predare și formare Erasmus (Marea Britanie, Germania, Italia, Spania, Norvegia, Bulgaria). În ultimii ani, studenții săi au obținut 47 de premii I și nouă premii II la concursuri internaționale și naționale de prestigiu. Din anul 2024 este Președintă a World Piano Teachers Association - România. În același an a obținut atestatul de abilitare, susținând teza la Universitatea de Vest din Timișoara.

Liviu Dănceanu – un clasic al muzicii postmoderne

Lector univ. dr. **Mihaela Balan**

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Compozitorul, muzicologul, dirijorul, profesorul, eseistul Liviu Dănceanu (1954-2017) rămâne o personalitate marcantă în cultura muzicală românească din a doua jumătate a secolului XX și începutul secolului XXI. În acest an, Liviu Dănceanu ar fi împlinit vârsta de 70 de ani. Cu această ocazie aniversară, Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași s-a alăturat inițiativelor din alte centre universitare românești de a organiza un eveniment omagial sub forma unui portret componistic *in memoriam*, integrat în ediția cu numărul XXVI a Festivalului Muzicii Românești. Concertul cameral dedicat lui Liviu Dănceanu a avut loc la data de 15 octombrie 2024, în Sala „Eduard Caudella” din Iași, având în program opt lucrări din diferite etape de creație ale compozitorului, în interpretarea ansamblului *Archaeus* pe care l-a plăsmuit, coordonat și susținut de la înființarea acestuia în 1985 până la sfârșitul vieții sale, în 2017. Atelierul de muzică contemporană a dus mai departe idealurile creatorului său până în prezent, continuând linia promovării compozițiilor noi, apărute după 1970, considerate postmoderne și/sau contemporane. În acest studiu ne propunem analiza poziției pe care cercetătorii muzicologi o acordă lui Liviu Dănceanu în contextul istoric al muzicii românești și vizăm observarea receptării creațiilor lui Liviu Dănceanu în actualitate, având ca punct de referință programul concertului susținut la Iași de Ansamblul *Archaeus*.

Mihaela Balan este lector universitar la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași, desfășurând o activitate didactică și muzicologică bazată pe cercetare, implicare în proiecte artistice, îndrumare și sprijin pentru studenți. Ea însăși absolventă și doctor în muzicologie în cadrul acestei instituții, s-a dedicat încă din anii de formare muzicală evenimentelor organizate în cadrul academic, simpoziunilor de comunicări științifice, concursurilor de specialitate și

manifestărilor artistice. În calitate de cercetător, a scris studii muzicologice pentru diferite publicații în limba română și engleză, cele din ultimii 8 ani fiind vizibile în bazele de date internaționale, numeroase articole de critică muzicală, cronici, recenzii, reportaje pentru reviste muzicale și site-uri specializate din acest domeniu. Câteva titluri semnificative sunt: *Richard Taruskin – „Titan” al muzicologiei universale. Despre fascinația și imperativul „Întrebărilor blestemate”* (în *ARTES. Revistă de muzicologie*, nr. 27-28/2023); *„Uneltele muzicologiei (Epistemologica)” de Oleg Garaz – sau despre teoria întregului în plan muzicologic* (recenzie de carte publicată în *ARTES. Revistă de muzicologie*, no. 27-28/2023); *Nikolai Miaskovski – 140 de ani de la naștere. Receptarea compozitorului în contemporaneitate* (în *ARTES. Revistă de Muzicologie*, nr. 25/2022), *Polistilismul în contextul muzicii postmoderne. Concerti Grossi de Alfred Schnittke* (în *ARTES. Revistă de Muzicologie*, nr. 23/2021), *Polifonie literară dostoevskiană în ipostaza lirico-teatrală a operei „Jucătorul” de Serghei Prokofiev* (în *ARTES. Revistă de Muzicologie*, nr. 21/2020), *Semnificația muzicii ca fenomen și proces semantic din perspectiva structuralismului, semioticii și naratologiei* (în *ARTES. Revistă de Muzicologie*, nr. 17-18/2018), *Interferențe culturale și stilistice în lucrarea „Constraste apropiate” de Maia Ciobanu* (publicat în volumul de comunicări al celei de-a III-a ediții din cadrul *International Multidisciplinary Scientific Conferences on Social Sciences and Arts – SGEM 2016*), *Alexander Scriabin’s Structural and Harmonical Conception Revealed in Piano Sonatas no. 3 and 7* (în *Musicology Today. Journal of the National University of Music Bucharest* nr. 25/2016), *Franz Liszt – a Dilemma of Stylistic Interferences* (în volumul realizat cu ocazia celui de-al 12-lea *World Congress of Semiotics*, Sofia, Bulgaria, 2014), *Dan Dediu’s Artistic Identity Reflected in “Frenesia” and “Mantrana”* (în volumul realizat cu ocazia *International Musicology Conference*, 4-7 iunie 2013, Iași, Series: *Eastern European Studies in Musicology – Vol. II*). Este autoarea volumului de cercetare științifică și analiză muzicală intitulat *Limbaj, structură, semantică muzicală în Sonatele pentru pian ale compozitorilor ruși din prima jumătate a secolului al XX-lea*, publicat la Editura Muzicală, București, 2022.

Aspecte ale creației pentru pian interpretate în ultimele ediții ale Festivalului Muzicii Românești

Cercetător dr. **Ligia Fărcășel**

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Muzica pentru pian ocupă în repertoriul clasic unul dintre locurile de seamă, iar prezența ei într-un festival muzical cu notorietate este, dacă nu mandatorie, cel puțin însemnată. Dintre numele compozitorilor ce au apărut pe afișe în ultimele ediții ale Festivalului Muzicii Românești, atenția se va opri în acest demers muzicologic pe Dinu Lipatti, Constantin Silvestri și Tudor Dumitrescu. Sunt aduse în atenție atât miniaturi pianistice de sine stătătoare sau ca parte a unui ciclu, cât și o sonată. O privire analitică asupra lucrărilor va permite observarea abilității compozitorilor de a valorifica moștenirea muzicală națională în forme relevante pentru cultura contemporană.

Includerea a astfel de lucrări în programul Festivalului Muzicii Românești este îndeplinirea unei datorii morale față de valorile culturale ale țării noastre.

Ligia Fărcășel (n. 1989) este cercetător științific al Institutului de Cercetare Multidisciplinară în Arte din cadrul Universității Naționale de Arte „George Enescu” Iași. S-a format ca muzicolog în cadrul aceleiași instituții universitare; în desăvârșirea parcursului educațional a realizat studiile școlii doctorale sub îndrumarea prof. univ. dr. Laura Vasiliu. Cercetarea rezultată s-a constituit în volumul publicat în 2021: *Benjamin Britten și generația sa. Momente culminante ale afirmării unor culturi naționale* (Editura Artes, Iași, 2021). Pe parcursul ultimului deceniu a desfășurat o bogată activitate muzicologic-jurnalistică: concursuri naționale de muzicologie, prelegeri la conferințe și simpozioane, numeroase prezentări de concerte și recitaluri, precum și publicarea de articole, studii de muzicologie și cronici (dintre cronicile publicate trebuie amintite cele din cadrul Festivalului Internațional „George Enescu”, Ediția XXVI, 27 august - 3 septembrie 2023). A participat la realizarea de emisiuni radio (Radio Trinitas Iași, Emisiunea *Civilizația muzicii*, realizator Alex Vasiliu; Radio Iași, Emisiunea *Univers muzical*, realizator Daniela Vlad). Cu o însemnată doză de flexibilitate, a vădit pe parcursul anilor disponibilitatea de a aborda subiecte de lucru din arii stilistice foarte diverse, incluzând muzică românească sau internațională, clasică sau modernă. Din 2020 este și secretar muzical în cadrul Operei Naționale Române din Iași. De asemenea, prin intermediul tânărului Institut de Cercetare Multidisciplinară în Arte, face parte din echipe ale unor importante proiecte de cercetare desfășurate în cadrul universității. Din 2021, muzicologul Ligia Fărcășel se implică și în organizarea Festivalului Muzicii Românești, ajuns în anul 2024 la Ediția a XXVI-a.

Aspecte stilistice și semantice în Simfonia a III-a „Ofrandă lui Brâncuși” de Viorel Munteanu

Asist. univ. dr. **Mihaela Rusu**
Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Pentru compozitorul, profesorul și Rectorul Viorel Munteanu, 2024 este un an al împlinirii după o viață dedicată muzicii. Manager dedicat, profesor formator a numeroase generații de muzicieni, creator al unei identități componistice inconfundabile, Viorel Munteanu a fost și este un vizionar care a insuflat tuturor pasiunea sa. La aniversarea vârstei de 80 de ani, maestrul ieșean a fost aniversat la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” în cadrul Festivalului Muzicii Românești ediția XXVI. În acest context festiv, au avut diverse evenimente dedicate personalității sale (ceremonia de deschidere, concerte dedicate creației sale, lansarea volumelor aniversare *Jurnal de drum*) precum și premiera *Simfoniei a III-a „Ofrandă lui Brâncuși”* la Filarmonica „Moldova” Iași sub bagheta dirijorului Radu Postăvaru.

Prin omagiul adus sculptorului român, Viorel Munteanu propune o „altfel de simfonie” prin ilustrarea sonoră a spiritului brâncușian și a ideilor esențiale ce definesc arta sculpturală. Frapantă prin complexitatea și monumentalitatea sa, simfonia conține cinci părți în care sunt reflectate înclinația artistului către spiritualitate, pasiunea pentru meșteșug și cele mai importante capodopere: I. *Lumină din Cartea Sfântă. Rugăciune*; II. *Făurăria lui Brâncuși (Atelierul)*; III. *Măiastra*; IV. *Pământul și cerul din noi*; V. *Taine la „Masa Tăcerii”*. Lucrarea deține o componentă inovativă, fiind însoțită de o proiecție video ilustrativă, ce conține animații, poze documentare și elementele-simbol, realizată de Andrei Cozlac.

În studiul *Aspecte stilistice și semantice în Simfonia a III-a „Ofrandă lui Brâncuși” de Viorel Munteanu* îmi doresc să expun particularitățile tehnice și semantice, laboriosul proces de cercetare întreprins de compozitor pentru a concretiza libretul acestei creații monumentale și unicitatea sa în contextul muzicii românești contemporane.

Mihaela Rusu este absolventă a studiilor de licență și master a Universității Naționale de Artă „George Enescu” Iași, la clasa de muzicologie a prof. univ. dr. Gheorghe Duțică și conf. univ. dr. Diana Beatrice Andron. În anul 2024, Mihaela Rusu a obținut titlul de doctor în muzică, sub atenta coordonare științifică a prof. univ. dr. Laura Vasiliu, cu teza *Viorel Munteanu – cercetare monografică*. În prezent, Mihaela Rusu este asistent universitar doctor la *Facultatea de Interpretare, Compoziție și Studii Muzicale teoretice*, (UNAGE Iași). În anul academic 2021-2022, Mihaela a avut un stagiul doctoral prin intermediul bursei *Erasmus +* la Universitatea din Strasbourg - „Centre de recherche et d’expérimentation sur l’acte artistique (CREAA)”. Sub coordonarea prof. univ. dr. Alessandro Arbo, Mihaela a făcut parte din grupul de cercetare „Musique et intermédialité dans le cyberspace. De asemenea, Mihaela Rusu a participat la *IIIeme Congres Doctoral International de Musicologie* la Universitatea Sorbonne, Paris unde a prezentat articolul „Discovering music cryptograms in the creation of Viorel Munteanu through computer aided methods”. Între conferințele la care a participat se numără: *International multidisciplinary Scientific Conference on Social Sciences & Arts* (2018, 2020), Conferința *Arta și cercetare* organizată de Universitatea Națională de „George Enescu” Iași (2021, 2022), *International venue for New Music Development* - Svenljudung, Suedia (2019), *Musicologia Mirabilis* (2017), *Colocviul Național de Muzicologie* (2015, 2016, 2017).

***Lied-ul, un gen predilect al femeilor compozitoare:
Carmen Petra Basacopol și Felicia Donceanu***

Conf. univ. dr. **Diana Beatrice Andron**
Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Una dintre căile preferate de pătrundere în imaginarul sonor al unui compozitor este textul literar – în general – și cel poetic – în particular –, printre firele nevăzute și văzute ce leagă muzica de tot ce se află dincoace sau dincolo de ea. Aria poetico-literară a sugestionat interesul major al compozitorilor români din toate timpurile, creația de *lied* – pentru a intra în substanța ideatică a cercetării noastre – acoperind o multitudine de stiluri și maniere de abordare. Deși foarte diferiți ca viziune, stil și limbaj, compozitorii de *lied* au meritul incontestabil de a fi contribuit la îmbogățirea și diversificarea repertoriului vocal miniatural. Drept argument, creația românească de gen s-a concretizat de-a lungul anilor în numeroase culegeri, antologii sau cicluri individuale, polarizate de o temă, un stil poetic etc.

Universul creației compozitoare Felicia Donceanu, deși aprofundează sfera muzicii de cameră și corală, apare suficient de generos pentru a proiecta o personalitate bine conturată, cu un timbru aparte în peisajul muzicii românești contemporane, a cărei caracteristică se legitimează printr-o viziune pliată pe entitățile spiritualității românești. Ea nu aparține tipului prolific de compozitor, care scrie repede și în consecință cantitativ, pentru ea efortul creator este un act de o anumită sacralitate, oferindu-i o minuțioasă atenție, meditănd îndelung asupra fiecărei viitoare partituri. Palmareșul său componistic este ancorat în principal în domeniul muzicii vocal-instrumentale, dar și al creației corale. Din prima categorie se disting *liedurile*, în care sunt angrenate vocea solistă și pianul, bogate ca sferă ideatică. Cele peste 140 de *opus-uri* de *lied* ale compozitoare Carmen Petra Basacopol ne relevă înțelegerea unei gândiri muzicale clare, echilibrate, ce vibrează prin sensibilitate și delicatețe. Din acest concept de creație, Carmen Petra-Basacopol ne acaparează cu originalitate stilistică, ce devoalează afilierea la formele culturii muzicale tradiționale, o preferință pentru un timbru mai apropiat de pastoral, subliniind mereu apartenența la spațiul spiritual românesc. Dorim astfel, prin punerea în oglindă a creațiilor de *lied* prezentate în cadrul *Festivalului Muzicii Românești*, ediția 2024, anvergura excepțională pe care a dobândit-o genul de *lied* în peisajul componistic românesc, motiv pentru care vom încerca să identificăm câteva dintre elementele care definesc muzicile audiate.

Diana-Beatrice Andron este instrumentist (pian), muzicolog și conferențiar univ. dr. la disciplinele *Teoria muzicii*, *Solfegiu*, *Dicteu muzical* și *Muzicologie*. A absolvit Facultatea de

Interpretare Muzicală a Universității de Arte „George Enescu” din Iași, specializarea *Pian*, și este licențiată în *Muzicologie* în cadrul UNAGE Iași. În anul 2012 a obținut titlul de Doctor în Muzică, în Domeniul științific Muzicologie, la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași, conducător științific: prof. univ. dr. Gheorghe Duțică. A semnat articole în rev. *Arta* (Iași), *Actualitatea muzicală ieșeană*, *Actualitatea muzicală* (București) și *Muzica* (București). A elaborat și prezentat comunicări în sesiuni științifice și simpozioane, printre care amintim: WSEAS International Conference, Iași (AMTA 2010, 2012), The 3rd International Conference on Future Computer and Communication (IACSIT), Iași, iunie 2011; Simpozionul Național de Muzicologie *Identitate și contextualitate stilistică în creația contemporană românească*, în Festivalul Muzicii Românești, UNAGE Iași, edițiile 2009-2016; Simpozionul Național Studentesc „Musicologia Mirabilis”, organizat la Iași (2007, 2005, 2003). A prezentat diverse recitaluri, concerte și audii muzicale în cadrul stagiunilor universității. A publicat: ***Studii și articole:** (selecție) *Contrastive views on Neoclassical Triple Concerto for soloists and orchestra: Bohuslav Martinu and Paul Constantinescu*, Proceedings of SGEM Conference, Sofia-Bulgaria, 2017; *Musical Stained Glass Windows. Instances of the Sound Imaginary in Comparative Views*, Proceedings of SGEM Conference, Sofia-Bulgaria, 2014; *Ritmul „liber” în muzica românească. De la parlando-rubato la heterofonie, Musical Romania and the Neighbouring Cultures*, Frankfurt am Main, Peter Lang GmbH, 2014; *Matter, Symbol and Sound Metaphor in Aripile de lumină [Wings of Light] by Doina Rotaru*, Proceedings of International Musicology Congress, vol. I, Timișoara, Eurostampa, 2012; *Symbol and Structure in the Quintet Cumpăna Luminii [Balance Of Light] by Doina Rotaru*, Proceedings of WSEAS International Conference 2012; *Ciaccona în viziunea simfonică a lui Anatol Vieru: Simfonia a V-a “Peste vârfuluri”*, rev. *Artes*, nr. 9-10, 2010 etc. ***Volume:** *Studii de Muzicologie*, vol. 14-19, îngrijire de ediție, Editura Artes, Iași, 2018-2024; *Variațiunile pe basso ostinato în creația muzicală românească (Passacaglia și Ciaccona)*, Editura Artes, Iași, 2019; *Dicționar de termeni muzicali pentru uz școlar* (în colaborare cu Ramona Negru, Antoaneta Luchian, Loredana Marus, coord.: prof. Maria Georgeta Popescu), Iași, Editura Spiru Haret, 2005. Este membru în Colegiul redacțional al Revistei *Artes* a UNAGE Iași. * Director al Editurii *Artes* a Universității Naționale de Arte „George Enescu” Iași (2012-2024).

Vineri, 06 Decembrie 2024

Relevanțe culturale și artistice în context spaniol postbelic Războiului civil

Lector univ. dr. **Cornelia Neli-Dodan**
Universitatea din Craiova

Abstract

În contextul de față se expun o serie de ipostaze în ceea ce privește posibilitățile pe care le deține cultura, arta și implicit muzica, precum și modalitatea de (in)/(e)voluție a muzicienilor plasați într-un context istoric precar, în care mijloacele de comunicare și informațiile venite din afara granițelor țării, lasă mult de dorit în perioada postbelică a Spaniei (1939–1945). Astfel, se descrie panoramarea culturală, ce include varietatea idealurilor, preocupărilor, pasiunilor și crezurilor artistice ale oamenilor de cultură, aflați sub sentimentul dezolării și al disperării, din pricina celor două conflicte, intern și mondial. Drumul pe care aceștia îl preiau va fi anevoios, deci va necesita multă răbdare și abilitate profesională, față de modul de acceptare a posturilor conservatoriste a celorlalți profesioniști (despre care s-a discutat). Adepții noilor concepții de transformare a muzicii admit preluarea unui limbaj și a unor ideologii destul de îndepărtate de cele tradiționale. Ei își arată interesul pentru realizările muzicale efectuate în restul Europei (îndeosebi, partea Occidentală) și America – ultimele descoperiri erau, în acea perioadă, creațiile electronice și muzica electro-acustică, teatrul instrumental și opera contemporană, ca genuri. Itinerarul inițiat de aceștia îi condiționează către expatriere sau autoexilare internă (psihologică). În ceea ce privește muzica, se asistă la o reîntoarcere a esteticii școlii naționale (de tip regional) înaintea liberei expresii moderniste încercate de „Generația anilor 1927”, o generație într-un fel pierdută în tăcerea timpurilor, recent trecute. Drept urmare, Spania va suporta o colonizare puternică a simfonismului germano-rusesc, referitor la școlile muzicale naționale și creațiile romantice, încă nedescoperite în totalitate de către muzicienii spanioli, la această dată.

Cornelia Neli-Dodan, născută pe 25.05.1975 în Craiova, este absolventă a Universității Naționale de Muzică din București, secția compoziție, clasa prof. dr. A. Iorgulescu (1999) și deține titlul de doctor în muzică, teza fiind scrisă sub îndrumarea prof. dr. T.Țuțuianu (2014). Între 1999-2000 i se acordă o bursă de studii postuniversitare în compoziție la Conservatorio

Superior de Música din Madrid, unde studiază cu personalități precum: Antón García Abril și Zulema de la Cruz. În vara anului 2002 i se oferă o altă bursă în compoziție la Curso Internacional de Música din Santiago de Compostela (Spania). Pe toată reședința sa în Madrid (1999-2013) este profesoară de teorie muzicală și pian în diverse școli particulare și colegii; asistă la diverse cursuri de specialitate, precum „Curso Vital”, aflat sub conducerea lui Mauricio Sotelo și Juanjo Guillem. Își promovează propriile compoziții în Madrid și Bilbao, colaborând deseori cu chitaristul José Luis Rodrigo (socrul său); participă la interviuri în cadrul unor emisiuni la Televisión Española, fiind invitată specială la Ambasada României la Madrid; cunoaște personalități ale muzicii spaniole de avangardă precum: Luis de Pablo, Tomás Marco, Cristóbal Halffter etc. În anul 2013 se întoarce în țară, unde își promovează examenele de titularizare, apoi de definitiv în sistem preuniversitar, pe catedra de pian complementar și toate gradele ca profesor preuniversitar la Liceul de Arte „Marin Sorescu” din Craiova, dar și ca lector universitar doctor, titular în cadrul Departamentului Arte și Media, Facultatea de Litere a Universității din Craiova, unde profesează în actualitate; este și corepetitoare angajată la Filarmonica Oltenia Craiova (2013-2014). În perioada acestor ani, compozitoarea Cornelia-Neli Dodan prezintă lucrări proprii la Filarmonica „Oltenia” din Craiova. În anul 2014 are loc prezentarea tezei de doctorat „Aspecte stilistice în cultura muzicală spaniolă din secolul al XX-lea” și primește titlul de doctor în muzică cu maximul calificativ. Din 2017, după examenul de titularizare din sistem universitar, profesează ca lector univ. dr. titular la catedra de științe teoretice a Universității din Craiova, îndrumător de lucrări de licențe și disertații, membră în comisii de licențe, masterat, admiteri licențe și admiteri master. În calitate de autoare, Cornelia-Neli Dodan a scris cărți, cum ar fi: „Valențe muzicale în context cultural spaniol (1898-1936)”, „Arta muzicală spaniolă în timpul Războiului Civil și consecințe postbelice (1936-1951)”, „Fizionomii ale avangardismului muzical spaniol (1951-2000)” - Editura Muzicală, București, 2016; „Stilistica creației muzicale”, volumele I-II - Editura Universitaria Craiova, 2021, respectiv 2022, . „Limba și stil în muzica românească din secolul al XX-lea” , Editura Universitaria Craiova, 2023 (ultimele trei aflate în curs de reeditare la Editura Muzicală, București, precum și diverse cursuri editate la Editura Universitaria Craiova, precum și articole în curs de publicare la revista RevART din Timișoara. Totodată, din 2018 este membră a Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România.

Contextul istoric și social al afirmării muzicii românești în secolele XX-XXI

Muzicolog dr. **Aliona Paciurca**
Opera Națională Română Iași

Abstract

Realizarea prezentului studiu din perspectiva interdisciplinarității este evidentă încă din titlu, presupunând corelarea informațiilor de ordin istoric, cultural și muzical.

Originalitatea studiului constă în viziunea interdisciplinară unificatoare a perspectivelor muzicologice din România și Republica Moldova. Este absolut necesară și benefică interconectarea și susținerea reciprocă a celor două state (din punct de vedere geopolitic), care împărtășesc aceeași cultură. Ca un segment reprezentativ cultural-

artistic, muzica este direct influențată de factorii sociali și politici, aspect sesizat și amprentat în evoluția ei încă din cele mai vechi timpuri. Spațiul românesc a suferit de-a lungul timpului numeroase pierderi, modificări, reveniri, fragmentări etc. Însă ceea ce rămâne de necontestat este că în ciuda acestor frământări politice, sociale, ideologice s-a păstrat identitatea culturală și conștiința de neam.

În studiul *Contextul istoric și social al afirmării muzicii românești în secolele XX-XXI*, ne propunem realizarea racordului istoric la evoluția realității cotidiene din România și Basarabia, începând cu perioada interbelică, până în zilele noastre. Pornind de la prefața intitulată *Muzica românească, un destin cultural*, continuăm cu periodizarea pe care o denumim generic *Paralelă a creației muzicale de pe ambele maluri ale Prutului din secolele XX – XXI*. Astfel, ne dorim să realizăm un periplu istorico-cultural în viața și evoluția societății românești pe parcursul unor momente cheie de metamorfozare contextuală, ce s-au reflectat în mod direct și asupra domeniului muzical. Această etapizare bivalentă constituie o sinteză a consecințelor unirii, dezbinării și reintegrării în contextul unei noi realități post-comuniste a culturii românești dublu fațetate, din perspectiva evoluției istorice a României și Basarabiei/Republicii Moldova.

Aliona Paciurca este absolventă a Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași, Facultatea de Interpretare, Compoziție și Studii Muzicale Teoretice, specializarea Muzicologie, la clasa prof. univ. dr. Laura Vasiliu. În anul 2018 a absolvit studiile masterale în cadrul Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași, Facultatea de Interpretare, Compoziție și Studii Muzicale Teoretice, specializarea Muzicologie, la clasa prof. univ. dr. Laura Vasiliu. Pe parcursul studiilor universitare a participat la concursuri naționale studențești de muzicologie, în cadrul cărora a obținut premii care i-au însemnat. De asemenea, s-a preocupat și de domeniul jurnalismului muzical, realizând interviuri cu diverse personalități ale lumii muzicale (dirijorii Tiberiu Soare, Alexey Rybin, Valentin Doni), cronici de specialitate, publicate în revista „Arta” a Facultății de Interpretare, Compoziție și Studii Muzicale Teoretice sau asumându-și rolul de prezentator în cadrul recitalurilor/concertelor organizate profesori/interpreți ai Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași. În perioada 2018 – 2019 a fost angajată ca Secretar Relații Artistice și de Cercetare la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași, timp în care s-a pregătit pentru admiterea în cadrul Școlii Doctorale a respectivei universități, domeniul Muzică. În septembrie 2024 a susținut teza de doctorat cu titlul „Compozitorul Tudor Chiriac în universul de idei al timpului său”, sub îndrumarea prof. univ. dr. Laura Vasiliu. Pasiunea pentru genul muzical sincretic – operă au determinat-o să se angajeze la Opera Națională Română din Iași, unde activează și în prezent în funcția de secretar muzical.

Jazz-ul și sonoritățile digitale în era postmodernă. Interferențe ale stilului Nu jazz în creația proprie

Lector univ. dr. **Teodor Amarandei**
Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Impactul tehnologiei asupra muzicii de jazz a fost profund, provocator și cu reverberații multiple încă de la începuturile conturării genului. Combinarea calităților sonice ale jazz-ului cu cele specifice muzicii electronice impun activarea celor mai subtile ramificații ale imaginației, muzicienii abordând ideea din perspectiva experienței solide în sfera muzicii de jazz.

Evoluția fenomenului muzical de-a lungul timpului a stimulat creativitatea muzicienilor, determinând apariția de genuri și stiluri ce propuneau în fiecare etapă exprimări inovatoare. În ultimii ani, acestea au înregistrat o evoluție fără precedent, ramificându-se în multiple subgenuri, făcând imposibilă o clasificare a acestora. La finalul anilor 1990, o nouă subcategorie este introdusă în zona stilurilor muzicale, cunoscută sub denumirea de *Nu jazz*, o combinație dintre muzica de jazz și elemente ale stilurilor de dans, în mod particular din *funk* și *electronica*, la care se adaugă improvizația liberă. Variantele de abordare sonoră sunt cuprinse între utilizarea completă a dispozitivelor electronice și instrumentația exclusiv *live*, între aceste situându-se combinațiile dintre instrumentele acustice și efectele electronice, elementul constant reprezentându-l frazarea și concepția armonică specifică muzicii de jazz.

Studiul de față propune o argumentare din perspectiva unei creații proprii, *Summit*, a direcțiilor componistice trasate de mișcarea *Third Stream* într-un context stilistic eterogen, contemporan, ce înglobează atât elemente ale tradiției, cât și cele ale jazz-ului clasic și modern. Interferența stilul *Nu jazz* constituie o posibilă modalitate de a face relevantă compoziția de jazz în arealul publicului actual.

Teodor Amarandei este absolvent al *Facultății de Compoziție muzicală*, specializarea *Jaz. și muzică ușoară* (2006), în prezent lector universitar la Facultatea de Interpretare, Compoziție și Studii Teoretice din cadrul Universității Naționale de Arte „George Enescu” Iași. Studiile postuniversitare au început în anul 2017 cu studiile de Master și au continuat pe parcursul stagiului doctoral. Domeniul de doctorat este *Compoziția jazz*, teza având în centru *Concertul pentru pian, orchestră și combo jazz «Lumis»*. Tema de cercetare este axată pe studiul intersecției dintre jazz și muzica academică, într-o versiune contemporană a limbajului și tehnicilor. Începutul studiilor doctorale a deschis noi oportunități de predare în mai multe direcții distincte: *armonie jazz*, *compoziție* și *improvizație*. Astfel, au apărut noi provocări pentru a descoperi modalități actuale, moderne, de predare a armoniei, în special cele adaptate învățării online. Experiența abordărilor didactice a fost îmbogățită de bursa Erasmus la *Prince Claus Conservatoire* Groningen, Olanda, prin contactul cu metode de predare adecvate specializării *compoziție jazz*.

Pe parcursul studiilor postuniversitare, activitatea științifică/compozițională a cuprins nu numai cercetarea subiectului, ci și popularizarea acesteia în cadrul manifestărilor de specialitate, în special în concerte, în cadrul manifestărilor academice sau publice. Rezultatele cercetării/compoziționale au fost recunoscute și prin publicarea lor în volume de specialitate.

***Interferențe conceptuale în evoluția genului muzical liric.
Arrigo Boito prin opera „Mefistofele” în dialog cu Richard Wagner și
Gioachino Rossini***

Lector univ. dr. **Alexandru Suci**
Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca

Abstract

Opera *Mefistofele* de Arrigo Boito marchează un punct în tranziția de la Romanticism la Postromanticism, aducând o inovație îndrăznească într-un mediu muzical italian conservator. Opera este inspirată de mitul faustic, iar Boito este singurul autor al libretului și al muzicii. Alături de *Disposizione scenica*, Boito propune o reinterpretare a genului liric, distanțându-se de normele perioadei sale. Boito, cunoscut ca un vizionar al operei secolului XX, aspiră la Arta totală, concept popularizat și de Richard Wagner, în care muzica, teatrul și artele vizuale se îmbină într-o unitate totalizatoare. Relația dintre Boito și Wagner, reflectată în articole și corespondență, a fost complexă, cu sentimente contradictorii de admirație și dezamăgire. Deși dorea o reînnoire artistică imediată, Boito păstra legături cu trecutul, fiind influențat de predecesori precum Gioachino Rossini. Această influență, deși subtilă și aparent neconectată stilistic, se manifestă prin aluzii și sugestii în *Mefistofele*, confirmate de articolele lui Boito și analizele muzicale comparative. Criticii subliniază contribuția lui Boito la reformarea operei italiene, deschizând calea pentru evoluțiile ulterioare. *Mefistofele* rămâne un exemplu al îmbinării tradiției cu inovația, invitând la o nouă perspectivă asupra esteticii spectacolului liric.

Alexandru Suci este lector în cadrul D.S.P.P. al Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj-Napoca. A absolvit trei specializări în cadrul acesteia: secția Muzică a Facultății Teoretice și secțiile Canto și Artele Spectacolului Muzical ale Facultății de Interpretare Muzicală. De asemenea, a urmat cursurile Facultății de Litere din cadrul U.B.B. Cluj, la secția Literatură Comparată și Limba și Literatura Engleză. După absolvirea studiilor de masterat la secția Canto, a urmat studiile doctorale la Școala Doctorală „Sigismund Toduță” a A.N.M.G.D. Cluj. Și-a aprofundat studiile și în străinătate, frecventând cursuri din cadrul Sommerakademie für Operngesang în Deutschlandsberg, Austria, Belcanto Akademie în cadrul festivalului de operă Rossini in Wildbad, în Germania, iar cel mai recent în cadrul Internationaal Lied Festival Zeist, în Olanda. Tot în acest sens, a participat la numeroase masterclassuri, cu artiști de renume, precum

Vittorio Terranova, Simone Piazzola, Ion Buzea, Bernarda Fink și Roderick Williams. Seriozitatea și perseverența s-au materializat în opt premii la concursuri naționale și internaționale de profil. Activitatea de cercetare teoretică se poate observa în conferințele și simpoziunile la care luat parte, precum: Silesian Meeting of Young Scholars în Szczyrk, Polonia, Salzburg Easter School – PhD – Forum, Simpozionului tinerilor cercetători „Romeo Ghircoiașu” și Conferința Artă și Educație, ale A.N.M.G.D. Activitatea de publicistică se regăsește și în colaborarea cu revista internațională de profil *Opera Charm Magazine*. Activitatea artistică a lui Alexandru Suciuc se regăsește în roluri de operă, în lucrări vocal-simfonice, precum și în recitaluri vocal-instrumentale. A colaborat cu instituții de profil din țară și din străinătate.

Adrian Rațiu. Liedul „S-aștept?” pe versuri de Tudor Arghezi Aspecte stilistico – interpretative

Asist. univ. dr. **Eliza Paraschiva Irina-Solomon**
Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Unul dintre cei mai erudiți muzicieni ai secolului XX, Adrian Rațiu, compozitor, pedagog și muzicolog format în atmosfera conservatorului bucureștean, dar și în cea a cursurilor de vară de la Darmstadt, își consolidează actul de creație pe ideea unității și echilibrului substanței muzicale, determinând, astfel, pe plan componistic o sinteză între structuri libere și cele organizate riguros.

Adrian Rațiu reușește – prin intermediul liedul *S-aștept?*, – să ne introducă pe tărâmul profunde și bogatei poezii argheziene, ce, nu de puține ori, a constituit germenul unor noi capodopere muzicale ale stilului cameral. Aparținând volumului *Frunze, Ritmuri* (1961), poezia *S-aștept?* transpune sentimentul dragostei, emoția, înfrigurarea așteptării, a plecării, împlinirea și zădărnicierea, într-un tulburător registru al expresivității elementelor de limbaj. Semiotica sonoră elaborată de către compozitor valorifică semantica versurilor unui poet de primă mărime, de altfel propus pentru Premiul Nobel în literatură. Meșteșugar al celui mai înalt rafinament literar, poetul își găsește complementaritatea versurilor într-o subtilă redare muzicală heterofonă, oferindu-ne o partitură sensibilă. Este un omagiu adus făurarului din grădina Mărțișorului, răscolit de constelații în contemplarea cărora se lasă pierdut în gânduri și fundamentale întrebări existențiale.

Eliza Paraschiva Irina-Solomon, soprână, în prezent asist. univ. dr. în cadrul Universității de Arte „George Enescu” din Iași, și-a început studiile la Liceul de muzică „Tudor Ciortea” din Brașov, sub îndrumarea domnilor profesori, Doina și Virgil Mihailescu, ca mai apoi să finalizeze studiile de licență și de master ale Universității de Arte „George Enescu”, la clasa conf.univ.dr Paula Ciochină. Pe parcursul liceului a obținut Premiul al II-lea și Premiul Special la Concursul Național de Interpretare a Muzicii Românești „Sigismund Toduță” din Bistrița. În perioada

facultății a participat la cursurile de măiestrie în operă, susținute de Maria Slătinaru Nistor și în lied german, realizate de Sofia Kontossi și Anna Karkania. De asemenea, prin intermediul bursei Erasmus, soprana Eliza Solomon a avut șansa să studieze în primul an de masterat la „Conservatorul Național de Muzică” din Atena. Dintre numeroasele sale prezențe publice, le amintim pe cele susținute alături de colectivul Vienna Opera Academy cu rolul Violetta din La Traviata - Verdi (2021), de cele susținute la Opera din Brașov, pe cele alături de orchestra Universității de Arte și pe cele din timpul studiilor de master: recitalul de la Megaron (Atena) și Heraklion (Creta).

Debutul operistic al sopranei a avut loc în spectacolul „Încoronarea Popeei” de Claudio Monteverdi, în rolul titular, la Conservatorul Național de Muzică din Atena (2015), ce a fost urmat de rolul Dido, din opera „Dido and Aeneas” de Henry Purcell, proiect realizat de către studenții clasei de dirijat Andrei Hrubaru-Roata și Lucian Cheran, în regia lui Victor Zaharia, cu artiști ai Operei Naționale Române Iași și ai Filarmonicii Moldova Iași, împreună cu studenți ai Universității de Artă „George Enescu”, secția canto (2017).

Cazul Janáček

Keynote Speaker Prof. univ. dr. **Leonard Dumitriu**
Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Tematica prezentei conferințe ne pune în fața câtorva întrebări: în ce direcții trebuie să se orienteze cercetarea muzicologică pentru a reflecta activitatea unui muzician multilateral? Ce unelte sunt necesare pentru a pătrunde în miezul fenomenelor care îl preocupă? Ce influență au evenimentele din societatea contemporană asupra personalității studiate? Cele mai bune rezultate pot fi obținute de un singur cercetător, care să-și asume cuprinderea unui orizont cultural extrem de larg, sau este preferabilă o echipă de specialiști, fiecare aplecat asupra aspectelor ce țin de propria specializare? Deși toate problemele de mai sus pot fi abordate dintr-o perspectivă generalizatoare, concretețea răspunsurilor este preferabilă. Drept urmare, propun un studiu de caz asupra celor mai importante aspecte ale vieții și activității genialului muzician ceh Leoš Janáček.

Leonard Dumitriu este compozitor, dirijor, muzicolog, profesor, muzician pasionat de vocalitate, atașat operei, domeniu în care a activat ca dirijor aproape 30 de ani. În egală măsură s-a aplecat și asupra liedului, gen căruia i-a dedicat cicluri pentru toate vocile sau corului, formație vocală pentru care a scris pagini inspirate. În domeniul liric s-a manifestat și în calitate de creator, patru din cele cinci opere pe texte de I.L. Caragiale cunoscând un frumos succes de public și fiind apreciate de critica de specialitate. Genul cameral, simfonic și concertant se numără de asemeni printre preocupările componistice. În domeniul muzicologiei, Leonard Dumitriu a scris două trilogii: *Caragiale în teatrul liric* și *Atelier dirijoral*, cărora li se alătură cercetările operelor lui

Dmitri Șostakovici (*Libertatea creatoare în zorii genialității. Dmitri Șostakovici și opera Nasul și Libertatea creatoare nestăvilită. Dmitri Șostakovici și opera Lady Macbeth din districtul Mtsensk*, ultima distinsă cu Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România pe anul 2020). Pasionat de creația lui Leoš Janáček, a publicat în anul 2023 cartea *Leoš Janáček. Pași de viață, mărturii de creație vocală*, următoarea apariție editorială fiind dedicată capodoperei *Kát'a Kabanová*. Este autorul a numeroase studii în varii domenii ale muzicii, prezentate la conferințe susținute în România și publicate în volume indexate în bazele internaționale de date. Profesorul Leonard Dumitriu este îndrumător de doctorat la Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași, domeniile predilecte de cercetare fiind vocalitatea și genul de operă modernă.

Primii pași ai muzicologiei în România. Critica muzicală în ziarele și revistele ieșene din perioada 1840-1945

Drd. Irina Petronela Florian

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Acest articol explorează geneza și evoluția muzicologiei românești, concentrându-se pe contribuțiile timpurii ale primilor muzicologi și rolul semnificativ al presei culturale ieșene în dezvoltarea criticii muzicale. Începând cu mijlocul secolului al XIX-lea, odată cu apariția primelor reviste și ziare dedicate culturii, Iașiul devine un centru activ de dezbateri și promovare a muzicii. Personalități precum T. T. Burada și Eduard Caudella au influențat dezvoltarea muzicologiei prin cercetările lor asupra folclorului și promovarea unui stil național distinct. Prin intermediul publicațiilor ieșene, precum *Era Nouă*, *Evenimentul*, *Gazeta de Moldavia*, *Curierul de Iași* și *Opinia*, critica muzicală se dezvoltă și se rafinează, devenind un cadru esențial pentru educația estetică a publicului. Aceste ziare și reviste au funcționat ca adevărate tribune culturale, sprijinind promovarea muzicii academice și tradiționale românești și consolidând identitatea culturală locală. Analiza articolelor publicate în presa ieșeană între 1840 și 1945 relevă preocupările de început ale criticii muzicale românești: promovarea autenticității muzicale, sprijinirea creațiilor autohtone și păstrarea tradițiilor folclorice. Publicațiile ieșene au facilitat astfel trecerea de la o critică amatoristică la una profesionistă, contribuind la educarea gustului publicului și la consolidarea muzicologiei românești.

Irina Petronela Florian este absolventă a Universității de Arte „George Enescu” din Iași, unde a obținut licența în Muzică (2000), cu specializări în muzicologie, predare muzicală și instrument, precum și licența în Drept (2010) la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Din 2001, activează ca profesor titular de pian la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă” și, din 2010, ocupă funcția de inspector școlar pentru Educație muzicală la Inspectoratul Școlar Județean Iași, coordonând activități muzicale, de coregrafie și teatru. În calitate de inspector școlar coordonează

și organizează cercuri pedagogice și comisii de examene. Colaborează cu Universitatea Națională de Arte „George Enescu” ca mentor de practică pedagogică, orientând formarea profesională a studenților. Elevii săi au obținut premii în competiții naționale și internaționale, printre care se numără Livia Frona, elevă nevăzătoare de la Liceul Special „Moldova” din Târgu Frumos. Sub îndrumarea sa începând din 2012, Livia a devenit, în 2023, prima studentă nevăzătoare admisă la pian la Universitatea Națională de Arte „George Enescu”, un rezultat ce reflectă abordarea incluzivă. Publicațiile sale includ lucrări în reviste de specialitate, iar în 2021 a lansat cartea *Repere esențiale ale literaturii pianistice a Barocului în creația lui Johann Sebastian Bach și Domenico Scarlatti*. În prezent, urmează sub coordonarea științifică a d-lui prof. univ. dr. Ciprian Ion, un doctorat la Universitatea Națională de Arte, având ca temă „Cultura muzicală ieșeană din prima jumătate a secolului XX”, ilustrând astfel dedicarea sa continuă față de educația artistică.

Popasuri în creația de lied a compozitorului Mihail Jora

Drd. Sorana-Mihaela Dascălu

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Fiind atrasă de muzica românească a secolului XX, în studiul de față realizez o cercetare ce se axează pe dezvoltarea creației de lied a compozitorului Mihail Jora. Evoluția sa componistică a fost una graduală, având în vedere aproximativ jumătate din compozițiile sale denumite „cântece”. Lucrările create pe versuri de Tudor Arghezi pregătesc diversitatea ce se remarcă pe parcursul miniaturilor vocale, de la op.16 până la liedurile pe versurile Mariane Dumitrescu, unicate în epocă și modele pentru discipoli. Cercetarea prezintă ipostaze remarcate în lucrările de gen pe versurile poezilor Tudor Arghezi (op.16), Ion Pillat (op.20) și Mariana Dumitrescu (op.49). Prin analiza formală a liedurilor *Vaca lui Dumnezeu*, *Veveriță* și *Lupii*, realizată într-o manieră comparată selectivă, se pot contura unele aspecte ale evoluției stilului aparținând lui Jora în genul de lied.

Sorana-Mihaela Dascălu urmează studiile doctorale în cadrul Universității Naționale de Arte „George Enescu”, Iași, la școala doctorală (doctorat științific - anul I, sub coordonarea d-nei prof. univ. dr. Cezara Petrescu). În anul 2024 a finalizat studiile de master, specializarea Dirijat Cor, având ca temă „Creația de inspirație folclorică pentru ansambluri mixte” (îndrumător conf. univ. dr. George Dumitriu), în 2023 a absolvit studiile de master, specializarea Muzicologie, titlul lucrării de disertație fiind „Aspecte ale valorificării folclorului în creația lui Mihail Jora” (îndrumător prof. univ. dr. Laura Vasiliu). În 2021 concretizează studiile de licență la specializarea Muzică (Pedagogie), subiectul lucrării fiind „Aspecte ale dramaturgiei în opera *Oedip* de George Enescu” (îndrumător conf. univ. dr. Loredana Iașen), o adevărată provocare

pentru un student la această specializare. A publicat în revista *Arta* a Universității din Iași, articole și cronici. Sorana Dascălu este și profesor de educație muzicală în Județul Neamț din anul 2021, transmițând copiilor magia creată de sunetul muzicii. Ea se ghidează după motto-ul: „Zilnic un milion de miracole încep la răsăritul soarelui.” (E. J. Dickey).

Noi perspective asupra creației wagneriene

Drd. **George Coman**

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Originalitatea concepției artistice și principiile de creație lansate de Richard Wagner în scrierile sale de estetică muzicală constituie în continuare un subiect de cercetare. Muzicologi de renume, precum Deryck Cooke, Bryan Magee sau Richard Taruskin pătrund mai adânc în concepția wagneriană atât prin receptarea operei, cât și prin interpretarea volumelor sale literare, a modului în care acestea sunt reflectate în procesul componistic. Pornind de la cercetările actuale, studiul se axează pe explicarea contribuțiilor compozitorului în revoluționarea genului de operă. Tratăm următoarele componente ale concepției sale: principiul estetic de „operă de artă totală” (*Gesamtkunstwerk*), preluat din literatura și filosofia romantică, ce tratează îmbinarea perfectă a tuturor artelor, având ca model tragedia greacă; redactarea libretelor destinate dramelor, inspirate din mitologia nordică germană și adaptate unor tehnici speciale de versificație (*Stabreim*); emanciparea dramaturgiei muzicale prin regândirea procesului componistic, utilizând tehnici originale (melodia infinită, leitmotivele); introducerea unui tip specific de declamație vocală, denumit *sprechgesang wagnerian*. Creația sa a influențat decisiv evoluția operei tocmai datorită unei viziuni artistice capabile să redea experiența umană în mod complex și unitar.

George Coman este student în anul II în cadrul Școlii doctorale a Universității Naționale de Arte „George Enescu” din Iași sub îndrumarea d-nei prof. univ. dr. Laura-Otilia Vasiliu. A absolvit studiile de licență la specializarea „Interpretare-canto” în anul 2021, urmate de absolvirea studiilor de masterat în domeniul „Muzicologie” în anul 2023. A susținut numeroase recitaluri, în care a interpretat momente din opere, operete și lieduri, dobândind astfel o cunoaștere amplă a repertoriului vocal. Printre activitățile desfășurate în domeniul științific, se numără participarea în anul 2022 la ediția a XXIV-a a Colocviului Național de Muzicologie, cu un studiu intitulat „Opera Lohengrin de Richard Wagner – Context, dramaturgie și vocalitate” și în cadrul Simpozionului Național Studentesc de Muzicologie „Musicologia Mirabilis” prezentând studiul „Originea narativă și muzicală a operei Tannhäuser de Richard Wagner”, ambele sub îndrumarea prof. univ. dr. Laura Vasiliu. Totodată, în anul 2023, a prezentat în cadrul Conferinței internaționale a școlilor doctorale Iași „Ce și cum cercetăm în domeniul artistic? Conținut și

metode”, secțiunea muzică, intitulată „Actualitatea cercetării muzicale – conexiuni disciplinare”, studiul „Opera postwagneriană” în limba germană. Richard Strauss”.

Poemul simfonic românesc din prima jumătate a sec. XX. „Marsyas” de Alfonso Castaldi și „Acteon” de Alfred Alessandrescu

Drd. Ștefana Amarii

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Istoria muzicii românești de la începutul secolului XX a fost marcată de efortul compozitorilor de a oferi creații autohtone valoroase în conținut care să fie în deplină consonanță cu cele europene. Analiza celor două poeme simfonice, *Marsyas* compus de Alfonso Castaldi și *Acteon* de Alfred Alessandrescu, își propune să scoată în evidență principiile formale ale acestora și modul prin care subiectul ilustrat dictează arhitectura sonoră sau dimpotrivă. Totodată, prin cercetarea acestor lucrări, se va evidenția faptul că în spațiul muzical românesc din prima jumătate a sec. XX limba folosită este la fel de complexă ca al lucrărilor contemporane din Europa occidentală.

Ștefana Amarii (căs. Ciofu) s-a născut la data de 25 iulie 1997 în Iași. Absolventă a liceului pedagogic din Iași promoția 2016 specializarea învățător-educator, aceasta și-a urmat pasiunea pentru muzică și a continuat studiile la Universitatea Națională de Arte George Enescu din Iași specializarea compoziție jazz și muzică ușoară finalizând și susținând în anul 2020 lucrarea de licență și 2022 lucrarea de masterat. În perioada 2016-2019, paralel cu activitatea universitară, a fost profesoară de pian la clubul de muzică Petran Music School iar din anul 2021, împreună cu fratele ei Alexandru Amarii, au înființat clubul de muzică Trill Music School. În prezent este doctorandă la aceeași instituție artistică din Iași și profesoară de pian în cadrul Trill Music School unde, pe lângă cursurile de pian pe care le susține, este responsabilă și de organizarea concertelor live unde performează elevii clubului.

Feminismul – o fațetă a Noii muzicologii. Studiu de caz: „Concertul pentru clarinet și orchestră” de Mihaela Vosgianian

Drd. **Oana Zamfir**

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Începând cu anii 1980, muzicologia a traversat o perioadă de schimbări profunde, fenomenul rămânând în istorie sub denumirea de *The New Musicology*. Diversitatea subiectelor și problemelor abordate reflectă evoluția și adaptarea la contextul cultural în schimbare. Impactul feminismului, al studiilor de gen, teoriei critice și studiilor culturale, împreună cu tendințele interdisciplinare, contribuie la configurarea unei muzicologii contemporane complexe și adaptabile, care poate fi interpretată drept reflectând o abordare postmodernă. Feminismul a devenit o preocupare principală a muzicologiei din anii 1980, când Susan McClary, Marcia Citron și Ruth Solie au identificat particularitățile creativității feminine și au luat în considerare motivele culturale ale marginalizării femeilor compozitoare. Analizând „*Concertul pentru clarinet și orchestră*” de Mihaela Vosgianian (1988), caracterizat prin complexitate tehnică și expresivă, putem regăsi aspecte ale sensibilității și adaptabilității feminine la contextul cultural al (post)modernității. Lucrarea relevă impactul creativ al femeii compozitoare în genuri muzicale complexe, susținând recunoașterea acestora în peisajul muzicii contemporane.

Oana Zamfir este doctorandă la Universitatea Națională de Arte „George Enescu”, abordând în cercetarea sa tema „Feminism în creația muzicală. Descendente ale clasei de compoziție Myriam Marbé” coordonator științific, prof. univ. dr. Laura Vasiliu. A studiat vioara timp de 12 ani la Liceul de Artă „Ștefan Luchian” din Botoșani, concentrându-se, ulterior, asupra laturii teoretice : în anul 2019 a finalizat studiile de licență ale specializării Muzicologie la Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima”, Cluj-Napoca, studiile de master în aceeași specializare fiind urmate la Iași (2021-2023). Cercetarea sa din perioada anilor 2018-2019 a adus în prim plan ritualul arhaic în arta componistică din perioada comunistă, oferindu-i oportunitatea de a efectua un stagiu de cercetare la Universitatea „Carl von Ossietzky”, Germania. În acest context, a înregistrat convorbiri cu Violeta Dinescu, la Oldenburg, dar și cu membrii Institutului „Sophie Drinker” din Bremen, accesând documente și articole direct din arhiva Myriam Marbé. În aceeași perioadă a publicat un interviu în revista „Muzica”, spre a aduce în atenție una dintre figurile muzicale contemporane de excepție, compozitorul Dan Dediu, având ca punct de plecare opera „O scrisoare pierdută”. Este membru fondator al revistei *Opera Charm Magazine*, ce integrează articole precum *Theaters of the world, Legends, Critics and Reviews, Conductors of the future*, alături de interviuri realizate cu personalități de seamă din lumea operii. A participat la simpozioane de muzicologie precum *Musicologia Mirabilis*, în 2023, în care a prezentat analiza sa a *Concertului pentru Daniel Kientzy* de Myriam Marbé. În anul 2024, la Conferința Internațională a Școlilor Doctorale, a susținut o cercetare vizând *Avangarda și neutralitatea ideologică*, prin aprofundarea lucrărilor *Chiuituri și Des-cântec* - ale compozitoarei. În anii studiilor de masterat a publicat, în

revista „Arta”, articole precum *Valorificarea creației componistice și interpretative românești; Despre Myriam Marbé – Interviu cu Violeta Dinescu*; un interviu cu Remus Azoitei prezentat și în emisiunea *Lumea de azi* la Radio Trinitas; un microportret al compozitorului Sigismund Toduță. Din anul 2019 – până în prezent, este profesor de Educație Muzicală și Studii Muzicale Teoretice, valorificând din plin metodele interactive în formarea elevilor pe plan muzical și pregătind, totodată, corul de copii fondat în primul an al activității sale.

Olivier Messiaen: credința religioasă și expresia sonoră. „Vingt Regards sur l’Enfant-Jésus”

Drd. Viviana Farcaș

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

În literatura muzicală a secolului XX, Olivier Messiaen s-a remarcat pe două planuri: inovația limbajului muzical și reflectarea inedită a dogmelor religioase în opusurile sale. Cu toate că majoritatea lucrărilor din catalogul de creație are la bază subiecte specifice cultului romano-catolic, muzica sa a căpătat valențe unice rezultate din pasiunea sa pentru sunetele-culoare și *birdsong*. Studiul va evidenția principalele elemente ale limbajului lui Messiaen, zonele culturale de influență europene și extraeuropene, precum și abilitățile genetice care i-au conferit posibilități de imaginare sonoră de o originalitate marcantă. Lucrarea pentru pian *Vingt Regards sur l’Enfant-Jésus / Douăzeci de priviri asupra copilului Iisus* (1944) a apărut într-o perioadă de mare creativitate componistică, fiind precedată de *Quatuor pour la fin du temps* (1941) și urmată de simfonia *Turangalila* (1948), perioadă împlinită prin publicarea volumul *Technique de mon langage musical*. Pornind de la cele 20 de „priviri”-simboluri, Messiaen transpune în muzică o serie de concepte teologice ce vizează copilăria Mântuitorului. Cercetarea de față propune o analiză selectivă a lucrării, încercând să evidențieze tendințelor componistice ale lui Messiaen, ce au contribuit decisiv la „ruperea” de intonațiile și retorica tradiționale, reflectând crezul omului modern al secolului trecut.

Viviana Farcaș (n. 1995) este doctorandă în anul IV la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași, având ca temă de cercetare *Muzica sacră în secolul al XX-lea: de la „dispariția” la reconstrucția sa* (coordonator științific, prof. univ. dr. Laura Vasiliu). A absolvit specializarea Muzicologie la aceeași universitate, clasa prof. univ. dr. Laura Vasiliu, sub îndrumarea căreia și-a încheiat studiile de licență și master. Pe parcursul anilor de studii, a participat la diverse simpozioane și colocvii, precum și la Concursul Național Studențesc de Muzicologie, organizat de Universitatea Națională de Muzică București, unde a obținut premiile II (la edițiile din 2015 și 2016) și I (ediția 2017). A publicat articole de critică muzicală în revista ARTA și studii de muzicologie (*Muzica sacră în creația lui Igor Stravinski. Considerații generale/ Sacred Music*

in Igor Stravinsky's work. General considerations) în periodicul științific *Artes. Revista de muzicologie/Artes. Journal of Musicology*; s-a implicat în organizarea și prezentarea unor evenimente muzicale din stagiunea academică ieșeană.

Între globalizare și identitate: polistilism și World Music în Postmodernism

Drd. Maria-Isabela Nica

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Globalizarea a adus muzica contemporană în fața unor noi provocări legate de păstrarea identității culturale și integrarea diversității stilistice într-un cadru cu frontiere tot mai permeabile. Comunicarea de față explorează rolul polistilismului și al fenomenului *World Music* în muzica postmodernă, analizând cum aceste tendințe contribuie la dezvoltarea unui limbaj muzical complex. Polistilismul, prin integrarea mai multor stiluri, și *World Music*, prin adaptarea tradițiilor în contexte moderne, permit compozitorilor să creeze noi forme hibride. Studiul va oferi exemple reprezentative a unor creatori care au anticipat această sinteză stilistică – Heitor Villa-Lobos, Richard Oschanitzky, Doina Rotaru – sau au perfecționat-o – Osvaldo Golijov (îmbinarea unor influențe tradiționale sefarde și arabe) și Unsuk Chin (recreerea sonorităților din teatrul de stradă coreean prin tehnici de orchestrație modernă). Prin creația lor se demonstrează modul în care estetica postmodernă îmbină sau oferă noi sensuri unor influențe diverse, creând punți de legătură între identități culturale și estetici diferite.

Maria-Isabela Nica, doctorandă în anul II la Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași, sub îndrumarea Prof. univ. dr. Laura-Otilia Vasiliu, Maria-Isabela Nica își desfășoară activitatea muzicologică, îmbinând cercetarea cu experiența practică în comunicare și promovare culturală. Cercetările sale muzicologice includ studii și prezentări susținute la Conferința internațională a școlilor doctorale Iași „Ce și cum cercetăm în domeniul artistic? Conținut și metode”, secțiunea muzică, intitulată „Actualitatea cercetării muzicale – conexiuni disciplinare”, cu lucrarea „Fenomenul *World Music* în viziunea lui Philip V. Bohlman”; la Simpozionul *Musicologia Mirabilis* și Simpozionul *Sound Gardens* din cadrul Festivalului Meridian, București. De asemenea, a obținut premiul al doilea în competiția de muzicologie organizată în Festivalul CHEI 2020, pentru studiul „Alegoria iubirii fatale în opera *Castelul Prințului Barbă Albastră* de Béla Bartók”. În 2019, și-a început activitatea editorială, colaborând constant cu Radio România Muzical, Revista Muzica, Actualitatea Muzicală, Revista Artes, Centrul de informare muzicală din România, Revista Timpul, Bookhub, ACORD, iar din 2021 este membră a Uniunii Criticilor, Redactorilor și Realizatorilor Muzicali din România. În domeniul comunicării, lucrează alături de Orchestra de Tineret a Uniunii Europene (EUYO), una dintre cele mai importante orchestre simfonice la nivel internațional, din a cărei echipă face parte din anul 2023. Aici a realizat numeroase materiale de promovare și interviuri cu dirijori și soliști de renume

internațional, precum Sir Antonio Pappano, Gianandrea Noseda, Iván Fischer, Alexandre Bloch și Julia Fischer. Implicarea sa a inclus colaborarea îndeaproape cu echipele de marketing ale unor instituții importante din domeniu, precum Carnegie Hall, Het Concertgebouw Amsterdam, Konzerthaus Berlin, Edinburgh International Festival și Lucerne Festival. Pe lângă activitatea sa în cadrul EUYO, a lucrat alături de Festivalul Internațional „George Enescu”, Festivalul RadiRo, Concursul Internațional „George Enescu” și Festivalul Muzicii Românești. În 2021, ea s-a alăturat echipei Classix Festival, evoluând de la voluntar la consultant artistic în 2024.

Evoluția cronologică a scriiturii pentru soprana mozartiană

Drd. Sonia Eva Ilincăi

Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca

Abstract

Apropierea transcendențială dintre existența interpretului și existența creatorului formată în momentul pregătirii sau susținerii actului artistic este cea care susține resursele studiului și înțelegerii tuturor tainelor unei creații. Reprezintă o deslușire a tainei documentarea istorică a parcursului evolutiv al scriiturii pe care un cântăreț o abordează? Rezultatul pe care o documentare aprofundată îl are asupra unui interpret-cântăreț ajunge să fie și motivația de a fi cât mai aproape de adevărul compozitorului muzicii pe care acesta o interpretează. Un studiu concret al evoluției scriiturii vocale reprezintă până la urmă o formă complexă de analiză și de pregătire muzicală și interpretativă a unui cântăreț, și totodată o perspectivă de îmbogățire culturală a acestuia. Astfel, studiul evoluției cronologice a scriiturii pentru soprana mozartiană devine instrument de pregătire al cercetării studiului interconectat al genurilor vocale din creația vocală mozartiană, instrument de îmbogățire al perspectivei interpretative a scriiturii lucrărilor specifice sopranei mozartiene, și nu în ultimul rând instrument de cultură. Istoria muzicii este bogată în cercetări, cărți, documente despre Mozart și muzica sa, iar un mic adaos privind muzica vocală din punctul de vedere al sopranei mozartiene credem că nu poate decât să întărească nemurirea geniului său și să reamintească importanța pe care muzica vocală mozartiană o are în pregătirea unui artist-cântăreț. Cercetarea ca și instrument al culturii se afirmă ca o poartă a experienței și a cunoașterii, a sedimentării expresiei și a permanentei înnoiri de care arta are nevoie odată cu trecerea timpului, pentru reamintirea farmecului propriu și unic, pentru redefinirea esenței stilului ei specific și pentru consolidarea binefacerilor pe care culturalizarea omenirii, a educației, a devenirii o are și în zilele noastre. O cercetare a evoluției scriiturii concluzionează și evidențiază toate aceste aspecte, în cazul cercetării subiectului de față contribuind la readucerea spre lumină a ingeniozității specifice stilului mozartian, la consolidarea importanței documentării și studierii muzicii

mozartiene și la înțelegerea esenței expresiei mozartiene care putem spune că este aproape vitală în formarea unui muzician sau a unui teoretician-muzical. Desfășurarea evolutivă a unui stil, a unei calități artistice creative, a expresivității scriiturii vocale mozartiene în acest caz oferă limpezime și înnoire în cultura vremurilor, iar familiarizarea, apropierea și înțelegerea lor în zilele noastre aduce cristalizare prezentului nostru cultural.

Sonia Eva Ilincăi a absolvit Colegiul de Muzică „Sigismund Toduță” Cluj-Napoca în anul 2018, urmând în același an studiile superioare la Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima”, în prezent fiind doctorandă a Școlii doctorale „Sigismund Toduță” a Academiei Naționale de Muzică „Gheorghe Dima” Cluj-Napoca. Și-a încheiat studiile de licență interpretând rolul Susanna din opera „Nunta lui Figaro” de Wolfgang Amadeus Mozart, adăugându-și de-a lungul anilor de studiu roluri reprezentative pentru vocea de soprană, dintre care amintim: Zerlina (opera „Don Giovanni” de W. A. Mozart), Pamina (opera „Die Zauberflöte” de W. A. Mozart), Sofia (opera „Il Signor Brusolino” de G. Rossini), Clorinda (opera „La Cenerentola” de G. Rossini), Adina (opera „L’elisir d’amore” de G. Donizetti), Norina (opera „Don Pasquale” de G. Donizetti) și Musetta (opera „La Bohème” de Giacomo Puccini). A apărut pe scenă în numeroase producții ale Academiei de Muzică „Gheorghe Dima”, în cadrul spectacolelor “Young opera stars” edițiile 2022 și 2023, (proiect de colaborare a ANMGD împreună cu Opera Națională Română Cluj-Napoca), iar pe parcursul stagiunii 2022-2023 a avut ocazia de a interpreta în calitate de solist invitat rolul Liesl von Trapp din producția ONRC, “The sound of music”. Pe lângă muzica de operă, Sonia abordează cu succes genul de lied și vocal-simfonic, având totodată aplecare spre cercetarea și transmiterea elementelor tehnice cât și a emoțiilor care caracterizează universul muzical prin scris (studii, articole, eseuri, cronici, analize pe teme muzicologice), participând la conferințe naționale și internaționale și publicând articole în reviste de specialitate.

Valențe stilistice în interpretarea duetului de dragoste în opereta clasică

Drd. Gabriel Bîrjovanu

Universitatea Națională de Arte „George Enescu” Iași

Abstract

Analiza comparativă explorează stilurile variate ale duetului de dragoste în opereta clasică vieneză, concentrându-se pe două duete reprezentative: „Lippen schweigen” din Văduva veselă de Franz Lehár și „Tanzen möcht’ ich” din Prințesa ceardășului de Emmerich Kálmán. Analiza scoate în evidență modul în care fiecare compozitor abordează tema iubirii: Lehár utilizează un vals rafinat ce evocă romantismul și eleganța Vienei, în timp ce Kálmán adaugă elemente tradiționale ungurești, creând o tensiune între tradiție și modernitate. Se compară structura muzicală și dinamica personajelor, subliniind diferențele de stil și expresivitate, iar concluzia evidențiază diversitatea emoțională a operetei vieneze. Exemplificările muzicale vor fi interpretate live

acompaniați la pian, de soprana Angelica Solomon și tenorul Gabriel Bîrjovanu

Gabriel Bîrjovanu, cu o carieră de peste 20 de ani pe scena teatrului liric, este doctorand în anul al II-lea la clasa prof. univ. dr. Cristina Simionescu. A fost artist liric al Operei Naționale din Iași și al Operei Naționale Norvegiene din Oslo. Pe parcursul activității sale de artist liric, tenorul a evoluat în spectacole de operă și concerte simfonice sub bagheta unor mari dirijori precum, Antoni Pappano, Zubin Mehta, Riccardo Muti. A interpretat roluri secundare precum: Gaston din *La Traviata*, *Parpignol* din *La Bohème*, *Il Messaggero* din *Aida*, Malcolm din *Macbeth*, Yamadori din *Madama Butterfly*. A fost invitat în companii private ca solist pentru rolurile Alfredo din *La Traviata*, Don Jose din *Carmen* și Rodolfo din *La Bohème*. De asemenea, a fost unul dintre protagoniștii show-ului de mare succes „The 12 Tenors” din Germania. În decembrie 2023, și-a făcut debutul pe scena ONRI în rolul lui Gabriel von Eisenstein din opereta *Liliacul* de Johann Strauss fiul. În anul 2024 a avut 2 recitaluri de operă, lied și operetă.

Bohemian Rhapsody – aspecte interdisciplinare

Drd. **Andrei Tase**

Universitatea de Vest Timișoara

Abstract

În cadrul cercetării doctorale multidimensionale *Rhapsody in Blue* versus *Bohemian Rhapsody*, analiza interdisciplinară *muzică – literatură* pornește de la studiul libretelor. Întrucât spațiul unei comunicări științifice nu permite o abordare comparată a celor două lucrări menționate, ne vom referi doar la capodopera lui Freddie Mercury.

Metodele de cercetare utilizate sunt *analiza muzicologică a partiturii* combinată cu *analiza aprofundată a textului*, incluzând și *critica metaforică*. Pornind de la titlu, cuvântul *rapsodie* provine din limba greacă și definește în prezent o lucrare muzicală de formă liberă alcătuită din mai multe teme care sună integrat ca o singură parte. Termenul *bohemian* ne duce cu gândul la regiunea din Cehia unde s-a născut Faust, protagonistul piesei de teatru a lui J. W. Goethe. Limbajul include o pleiadă de figuri de stil: aliterația, asonanța și consonanța, hiperbola, imaginea artistică, rima internă, ironia, metafora, onomatopeea, personificarea, repetiția, comparația și simbolul. Suita parodiază diverse elemente de operă prin *refrene bombastice*, *recitative sarcastice* și *fraze distorsionate*. Versul „Figaro, Magnifico” îi omagiază prin cuvinte cheie pe W. A. Mozart și J. S. Bach. Alte aspecte interdisciplinare ale textului fac trimiteri la *Cartea lui Iov 37* – “tunetul și trăsnetul mă sperie”, și *Coran*, cu lupta dintre bine – *Bismillah*, și rău – *Beelzebub*. De asemenea, există trimiteri la *filosofia nihilistă* și *maniheistă*, respectiv la *astrologie* și *numerologie*. Toate aceste interacțiuni generează o experiență

complexă care s-a dovedit esențială pentru ca *Bohemian Rhapsody* să rămână un standard muzical cu rezonanțe *interculturale* și *intergeneraționale*.

Andrei Tase Andrei Tase a absolvit licența (2015-2019) și studiile de masterat (2019-2021) la Academia Națională de Muzică „Gheorghe Dima” din Cluj, Interpretare Muzicală Chitară Clasică. În 2021 a fost admis prin concurs la studii de doctorat profesional în domeniul muzical, la Școala Doctorală de Muzică și Teatru, Universitatea de Vest Timișoara. A participat activ la peste 40 master class cu chitariști prodigioși din Franța, Grecia, Anglia, Israel, Rusia, Spania, Cuba, etc.. Are 23 de producții muzicale, cele mai multe incluse în albumele „HeartBeat 1” și „HeartBeat 2” și circa 200 de concerte în țară și străinătate. Publicațiile și conferințele de la Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Bușteni, sunt centrate pe paradigma transformățională meeusiană și alte concepte neoriemanniene, ca și pe idei muzicale izvorâte de la Aurel Stroe.